

ŁÓDZKI UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU
im. HELENY KRETZ

BIULETYN

Łódź

październik 2025

Nr 50

rok akademicki 2025/2026

Od redakcji

Do rąk słuchaczy trafia wyjątkowy, bo podwójnie jubileuszowy Biuletyn. Mamy już 25 lat i wydajemy właśnie 50. numer naszego periodyku. Przeczytacie w nim o jego historii, współczesnej kondycji, zmianach, jakie sukcesywnie zachodziły w treści i szacie graficznej. Przypominamy nazwiska osób zasłużonych dla jego istnienia. Ale to nie koniec, bowiem 25-lecie obchodzi również nasz chór, co także znalazło odzwierciedlenie w bieżącym numerze. To właśnie z powodu owych rocznic numer 50. liczy aż 52 strony i „ubrał się” w kolorową szatę. Poza tym: informacje o sukcesie naszych projektów *Kultura łączy pokolenia* i *Bądźmy aktywni – ruch to zdrowie*, wyjątkowo bogata rubryka *Z naszym udziałem*, informacja o zmianach w polskiej ortografii, ciekawych tematach poruszanych na zajęciach sekcji, relacja z pleneru plastycznego. I jak zawsze: fotokronika, dorobek sekcji artystycznych, turystyka, komunikaty, tabele zawierające harmonogramy zajęć w tym semestrze. Miłej lektury!

Spis treści

3	Głos ma prezes Alicja Korytkowska
5	Wydarzenia: Zakończenie roku akademickiego; Mamy już 25 lat (jubileusz Biuletynu); 25 lat minęło (jubileusz chóru); Jak nauczyliśmy się obsługiwać przydatną aplikację; Próba oswojenia sztucznej inteligencji; Teatr Wielki od zaplecza; Człowiek w zagrożeniu; Jak maj, to senioralia; Owocna współpraca warszawsko-łódzka
16, 23, 41	Fotokronika
17	W sekcjach: Ciemna triada osobowości; Łódź w prozie Ireny Tuwim; Kino światowe – tradycja i nowoczesność; Plenerowa wolność tworzenia; Gimnastyka poprawia nam nastrój; Aktywność ruchowa wspiera mózg; Najbardziej „męska” sekcja
22, 35	Z naszym udziałem: Nasz wolontariat; Współpraca na szóstkę; Światłoczuły; Było Radio SoVo, jest Stacja Pro Senior; Jak się uczyć?; Dorota Masłowska na UŁ; Nie mam nic na zawsze; Wieczór literacki w Mrzeżynie
24	Nasza rozmowa: profesor Aneta Pawłowska
25	Lektoraty
26	Wykłady
28	Sekcje
30	Tematy w sekcjach
34	Zajęcia sportowe
39	Projekty: Mamy to!, Bądźmy aktywni – ruch to zdrowie
40	Varia: Zmiany w ortografii
42	Turystyka
45	Byli wśród nas: Elżbieta Dwornik
46	Dorobek artystyczny: sekcje plastyczne; warsztaty fotograficzne; warsztaty literackie

Koleżanki i koledzy!

Bardzo serdecznie wszystkich witam w nowym, 47. roku działalności ŁUTW im. Heleny Kretz. Szczególnie serdecznie witam tych, którzy dołączyli do naszego grona. Cieszymy się, że właśnie nas wybraliście, by ciekawie spędzać swój wolny czas. Liczymy, iż aktywnie włączycie się w naszą działalność, bo bardzo potrzebujemy „świeżej krwi”.

Bieżący rok akademicki to rok ważnych dla naszej społeczności jubileuszy: 25-lecia działalności i chóru, i Biuletynu. W dalszej części odnosimy się do obydwóch rocznic. Tutaj chcę jedynie podkreślić, jak bardzo jesteśmy dumni z naszych chórzystów, którzy występują nie tylko dla nas, ale także dla podopiecznych domów opieki. Pragnę też odnotować, że chór wielokrotnie uczestniczył w konkursach i zdobywał nagrody. Wielkie gratulacje dla jego członków i wspianącej mgr **Aleksandry Ryłko**, prowadzącej zespół od blisko dziesięciu lat. Chcę także zwrócić uwagę czytelników na specjalny, jubileuszowy koncert chóru, który odbędzie się 17 listopada w Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnym UŁ przy ul. Kopcińskiego 16/18. Godzinę rozpoczęcia i inne szczegóły podamy później na stronie internetowej i na tablicy ogłoszeń w holu auli im. Szuberta.

I jeszcze w temacie chóru: gorąco zachęcam wszystkich lubiących śpiewać, by przyszli na pierwsze zajęcia chóru (13 października o godz. 10). Szukamy nowych wykonawców, by uzupełnić skład zespołu. Nie ukrywam, że szczególnie zależy nam na męskich głosach, ale serdecznie zapraszam wszystkich chętnych. I zapewniam, że atmosfera na zajęciach chóru jest niezwykle sympatyczna.

Kolejny jubileusz, zaznaczony przez nas kolorową okładką, to 25-lecie wydawania Biuletynu. Dziś nie wyobrażamy sobie funkcjonowania bez tego wydawnictwa, które pomaga nam optymalnie korzystać z bogatej oferty zajęć. Jesteśmy jedynym w kraju utw, który od lat systematycznie wydaje Biuletyn z dokładnym rozkładem zajęć na cały semester i informuje o wydarzeniach semestru poprzedniego.

Przygotowanie każdego numeru Biuletynu to ogrom pracy dla wielu z nas, ale odpowiedzialność za terminowe uzyskanie jak najpełniejszych informacji spada na redakcję. Składałam podziękowania wszystkim dotychczasowym zespołom

Prosimy o wpłacanie czesnego na rachunek bankowy ŁUTW:

30 1090 1304 0000 0000 3011 6015

w tytule wpłaty wpisując imię, nazwisko i nr legitymacji członka.

**Wspomagaj ŁUTW 1,5% swojego podatku.
ŁUTW jest organizacją Pożytku Publicznego
KRS nr 0000187020**

Jak zwykle zwracamy się z apelem,
aby rozliczając się z dochodów za rok 2025,
przekazali Państwo 1,5 proc. podatku na rzecz naszego
Łódzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

redakcyjnym za ich zaangażowanie i ogrom włożonej pracy. Proces tworzenia poszczególnych numerów dane mi było obserwować z bliska od 2008 roku. W tym okresie zaszły ogromne zmiany nie tylko w szacie graficznej, ale i w zawartości pisma, które teraz publikuje bardzo rozbudowane relacje z rozmaitych wydarzeń. Za wielki sukces ostatnich 14 lat uważam to, że redakcja zyskuje coraz więcej współautorów, którzy przekazują zdjęcia, ale także coraz śміiej i chętniej piszą teksty do Biuletynu. To wielka zasługa aktualnej redaktor naczelnej, **Marii Sondej**, która jak nikt inny potrafi dotrzeć do odpowiednich osób i skłonić je do współpracy. Dzięki temu od pewnego czasu nie jest problemem brak materiałów, ale brak miejsca na ich wykorzystanie.

Koleżanki i koledzy! Program najbliższego semestru uwzględnia kontynuowanie zajęć we wszystkich sekcjach, co jest możliwe dzięki wysiłkowi wielu osób. W tym miejscu chcę poinformować, że decyzją Zarządu zakupiono nowy sprzęt do pracowni komputerowej, co pozwoli na korzystanie z najnowszych programów oraz na prowadzenie szkoleń w zakresie sztucznej inteligencji.

Rok akademicki 2025/2026 jest ostatnim rokiem działalności statutowych organów naszego stowarzyszenia. Na 26 listopada zaplanowane zostało zebranie sprawozdawczo-wyborcze, na którym wybierzemy nową Komisję Rewizyjną, Sąd Koleżeński, no i oczywiście Zarząd. Ich kadencja będzie trwała trzy lata. Zwracam się z apelem, by osoby, które mają chęć i wolę pracy na rzecz naszego stowarzyszenia, jeszcze przed wyborami zgłosiły swój akces do biura ŁUTW. Nie ukrywam, że pracy jest wiele, ale zapewniam, że daje ona wiele satysfakcji. Nie bójcie się spróbować!

Na zakończenie z całego serca dziękuję ogromnej rzeszy koleżanek i kolegów, którzy przez ostatnie lata angażowali się w działalność ŁUTW. Lista tych osób jest bardzo długa, nie sposób przywołać każdego z imienia i nazwiska.

A więc: dziękuję wszystkim członkom Zarządu, a także koleżankom z Komisji Rewizyjnej, dzięki którym nasza kondycja finansowa jest całkiem niezła. Bardzo serdecznie dziękuję wszystkim starostom; bez Was nie byłoby możliwe realizowanie tak bogatej oferty edukacyjnej. Dziękuję całemu zespołowi redakcyjnemu Biuletynu. Gorące podziękowania kieruję do dużej grupy koleżanek i kolegów, uczestniczących w różnych doraźnych pracach i wydarzeniach. Słowa uznania i podziękowania należą się także pracującym w biurze ŁUTW paniom: **Anecie Brzeskiej** i **Marzenie Wojewódzkiej**.

Mam nadzieję, że nie pominęłam nikogo spośród ponad stuosobowej grupy członków naszego stowarzyszenia, którzy na co dzień realizują rozmaite zadania na rzecz ŁUTW.

Ale cóż warta byłaby nasza praca bez wspaniałych wykładowców, którzy przekazują nam wiedzę i swoim zaangażowaniem sprawiają, że czujemy się ważni i potrzebni. To oni, nasi wykładowcy, udowadniają nam, że w każdym wieku jest czas na zdobywanie wiedzy i uczenie się nowych umiejętności.

Na koniec przypomnieć muszę, że to wszystko zawdzięczamy mądrości naszych założycieli, którzy przenieśli do Polski ideę utw, ale i mądrości kolejnych władz UŁ, które niemal od początku naszej działalności wspierają nas i sprawują nad nami patronat. To pozwala wierzyć, że może być tylko lepiej.

Alicja Korytkowska

09.04.2025. Wielkanocny koncert chóru pod opieką **Aleksandry Ryłko** został poprzedzony okolicznościowymi życzeniami, które złożyła słuchaczom prezes **Alicja Korytkowska**. A później usłyszeliśmy m.in. *Alleluja wiosnie*, *Biją dzwony*, *Serce*, *Wszystko kwitnie wkoło*, *Wielkanocny czas*, *Wielkanoc*, a także *Życzenie* Chopina i na końcu słynne *Alleluja* Leonarda Cohena. Prawdziwie wiosenny i świąteczny koncert. Dziękujemy!

14.05.2025. Walne Zgromadzenie członków ŁUTW przyjęło sprawozdanie z działalności stowarzyszenia w roku 2024 oraz udzieliło Zarządowi absolutorium. Ponadto na wniosek Zarządu przegłosowano przyznanie tytułu członka honorowego dwóm naszym słuchaczkom: **Marii Sondej** oraz **Marii Srogosz-Maile**.

19.05.2025. Odbył się IV Wielki Kongres utw w Polsce, zorganizowany przez Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Gośćmi Kongresu byli m.in. wicepremier **Władysław Kosiniak-Kamysz**, europoseł **Michał Szczerba**, a także marszałek Senatu RP **Małgorzata Kidawa-Błońska** oraz marszałek woj. mazowieckiego **Adam Struzik**; dwoje ostatnich zostało uhonorowanych tytułem *Wielka Osobowość Uniwersytetów Trzeciego Wieku*. W obradach uczestniczyło ponad tysiąc przedstawicieli utw z całego kraju. ŁUTW reprezentowały kol. kol. **Krystyna Belka** i **Alicja Korytkowska**. W części artystycznej kongresu wystąpiło osiem zespołów senioralnych, wybranych przez organizatorów. Niestety, wśród nich nie znalazł się nasz chór.

26.05.2025. Kolejny, już 33. raz w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. J. Piłsudskiego wręczono nagrody Złoty Ekslibris. Między innymi za najlepszą książkę o Łodzi jury uznało pozycję *Łódź – ziemia wymyślona* **Błażeja Ciarkowskiego**, a za całokształt dotychczasowej twórczości nagrodę Superekslibris przyznano **Joannie Podolskiej** – dziennikarce i publicystce piszącej o wielokulturowej Łodzi. Obydwójce nagrodzeni są znani niektórym słuchaczom ŁUTW jako prowadzący zajęcia. W czasie uroczystej gali reprezentowała nas kol. **Irena Kujawska**.

16.06.2025. Wojewoda Łódzka zwołała Forum Rad Seniorów, w którym uczestniczyli członkowie Łódzkiej Delegatury Ogólnopolskiego Porozumienia Seniorów i rad seniorów z naszego województwa. Wśród zaproszonych gości była m.in. minister ds. polityki senioralnej **Marzena Okła-Drewnowicz**. Dyskutowano, jak zapobiegać marginalizacji seniorów. W spotkaniu uczestniczyła prezes **Alicja Korytkowska**, nasza delegatka w OPS.

26.09.2025. Wojewódzki Dzień Seniora obchodzono uroczystie w Centrum Kliniczno-Dydaktycznym UM. Organizatorem było Regionalne Centrum Polityki Społecznej. Obchody otworzyła **Jolanta Chelmińska**, pełnomocnik wojewody ds. polityki senioralnej. Uczestnikom przedstawiono laureatów III Przeglądu Twórczości Artystycznej Seniorów *Co nam w duszy gra....* Uroczystość zakończył występ zespołów *Samokhin Band* i *Dixi z Piotrkowskiej*. Na sali byli również słuchacze ŁUTW, m.in. **Magda Druri**, **Barbara Gorzelańczyk** i **Irena Kujawska**.

Zakończenie roku akademickiego

Uroczystość odbyła się 9 czerwca. Wzięła w niej udział prezydent **Hanna Zdanowska**, która razem z prezes **Alicją Korytkowską** wręczała honorowe wyróżnienia szczególnie zasłużonym słuchaczkom ŁUTW. Wcześniej pani prezydent pogratulowała nam aktywności i udziału w budowaniu lokalnej społeczności. Przekazała także najnowsze informacje na temat dwóch najważniejszych łódzkich inwestycji, czyli tunelu drążonego pod Łodzią oraz kolei dużych prędkości. Obie, jak wiadomo, mają duże opóźnienia.

Dla nas szczególnie ważna była ta część przedwakacyjnego spotkania, w której wyróżnionych zostało kilka koleżanek.

Zacząc należy od najbardziej zaszczytnego tytułu, jakim dysponuje nasza społeczność: *Honorowego Członka Łódzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz*. Za wieloletnią pracę na rzecz ŁUTW Walne Zgromadzenie przyznało go **Marii Srogosz-Maile** (nie mogła uczestniczyć w uroczystości) oraz **Marii Sondej** – naczelnej redaktor Biuletynu.

Uhonorowano także dyplomami najstarsze słuchaczki: **Joannę Kurzyniec** (98 lat) oraz **Zofię Sidor** (95 lat), a także **Barbarę Dąbrowską**, która jest z nami od 1987 roku, czyli nieprzerwanie od 38 lat! Honorowe dyplomy od dawna otrzymują także osoby, które w danym roku kończą 90 lat. Tym razem troje spośród nich wyraziło zgodę na upublicznienie tej informacji. Byli to: **Anna Bryl-Cytrowska**, **Jadwiga Mních** oraz **Jerzy Krajewski**. Niestety, nie wszyscy nagrodzeni mogli przyjść na uroczyste zakończenie roku. Spośród wymienionych honorowy dyplom odebrała tylko kol. Anna Bryl-Cytrowska.

Trzecią, ostatnią częścią naszego spotkania był występ chóru, tym razem utrzymany w atmosferze lata i wakacji. Koleżanki i koledzy zaprezentowali kilkanaście utworów, w większości dobrze wszystkim znanych, m.in: *Złoty pierścioneł*, *Zacznił od Bacha*, *Volare* czy *O sole mio*. Nic dziwnego, że sala nie próżnowała, podśpiewując razem z chórem.

Na koniec ważna informacja: chór ŁUTW śpiewa nam od 25 lat i obecny rok akademicki będzie poświęcony temu jubileuszowi.

fot. Paweł Łacheta, UML

Anna Bryl-Cytrowska odbiera dyplom

fot. Marek Marciniak

Maria Sondej przyjmuje gratulacje

Nasze Honorowe

Słuchacze ŁUTW przegłosowali w dniu 14 maja wniosek Zarządu o nadanie tytułu członka honorowego dwóm naszym koleżankom: prowadzącej Biuletyn **Marii Sondej** oraz **Marii Srogosz-Maile**. W czasie zakończenia roku akademickiego 2024/2025 dyplom i kwiaty odebrała tylko ta pierwsza (zdjęcie i opis uroczystości na stronie obok).

Obie panie, każda w innej dziedzinie, są bardzo aktywne w działalności naszego stowarzyszenia.

Maria Srogosz-Maile jest członkiem ŁUTW od 2005 roku. Trzy lata później weszła w skład Zarządu i do 2014 pełniła funkcję skarbnika. Jej dobra znajomość języka angielskiego i esperanto sprawiła, że była także zaangażowana w dwa duże projekty finansowane w ramach Grundviga. Pierwszy z nich, *TAPE*, był realizowany w latach 2008-2010 (we współpracy z Irlandią, Estonią, Litwą, Słowacją, Turcją, Włochami i utw z Olsztyna); drugi o nazwie *TOYS of my Grandparents* (Zabawki moich dziadków) to lata 2010-2012 we współpracy z Austrią, Bułgarią, Hiszpanią, Niemcami, Republiką Czeską i Rumunią. Dzięki Jej inicjatywie i zaangażowaniu kilkadziesiąt osób spośród naszych koleżanek i kolegów mogło w tych projektach uczestniczyć, szlifując znajomość języków obcych oraz poznając nowe kultury, ludzi i ich kraje.

W roku 2017 Maria Srogosz-Maile została członkiem Komisji Rewizyjnej, obecnie jest jej przewodniczącą. Jako ekonomistka z wykształcenia i wieloletnia główna księgowa znakomicie zna przepisy, dzięki czemu była i jest wielkim wsparciem dla księgowej naszego stowarzyszenia, jak również dla członków kolejnych Zarządów. W ramach obchodów 40-lecia ŁUTW została wyróżniona Odznaką za Zasługi dla Miasta Łodzi.

Maria Sondej należy do ŁUTW od roku 2011. Jako dziennikarka z zawodu od razu przyjęła obowiązki redaktor naczelnej Biuletynu i funkcję tę sprawuje do chwili obecnej, odpowiadając za powstanie i zawartość 26 (spośród 50) numerów naszego wydawnictwa.

Aby uniknąć niezręczności, opisując dokonania kol. Marii Sondej, posłużymy się fragmentami wniosku Zarządu o nadanie Jej tytułu Honorowego Członka ŁUTW: *To dzięki Jej pracy, zaangażowaniu i profesjonalizmowi ŁUTW wydaje: Zeszyty plastyczne, Zeszyty fotograficzne, Zeszyty literackie a także kolejne tomiki Fascynacji słuchaczy i wykładowców. /.../ W 2021 r. podjęła się realizacji projektu Radio SoVo, w ramach którego 4-osobowy zespół zrealizował pod Jej kierownictwem 24 audycje radiowe. /.../ Wszystkie prace wykonuje z ogromnym zaangażowaniem i profesjonalizmem. Z okazji Jubileuszu 40-lecia działalności ŁUTW za swą działalność na rzecz naszego stowarzyszenia otrzymała Złoty Krzyż Zasługi.*

Koleżankom gratulujemy i dziękujemy za pracę na rzecz naszej społeczności.

Mamy już 25 lat

Biuletyn ukazał się w październiku 2000 roku. Miał tylko 12 stron. Jego pomysłodawcą i pierwszym redaktorem był **Henryk Walkowski**, wówczas liczący już 87 lat. Wspominając początki Biuletynu, będziemy cytować obszernie fragmenty wspomnień **Teresy Riemer-Rozmarynowskiej**, opublikowanych w piętnastą rocznicę Biuletynu (nr 32). Oto pierwszy z nich:

Zespół tworzyli na początku: Henryk Walkowski, Brygida Butrymowicz, Krystyna Gralewicz, Teresa Riemer-Rozmarynowska, Zofia Clapińska i sekretarka ŁUTW – Teresa Duczymińska.

Teraz trudno sobie wyobrazić, że wcześniej przez 21 lat funkcjonowaliśmy bez Biuletynu. Co mieliśmy? Powielane co semestr pojedyncze kartki z programem wykładów ogólnych, sprzedawane przez sekretarkę po (chyba) 50 groszy. Pierwszy biuletyn /.../ miał nakład 250 egzemplarzy. Stronę tytułową zaprojektowała Zofia Łobacz, prowadząca sekcję plastyczną, a przetransponowała ją na plik Worda Zosia Clapińska. Czwartą stronę okładki zdobyło nasze motto, ale bez wersji obcojęzycznych. W środku był program wykładów, ustalony przez Krysię Gralewicz na pierwszy semestr roku akademickiego 2000/2001, ponadto znalazł się nasz hymn oraz sylwetki jego twórców – Heleny Fryś i Bogdana Pawłowskiego. Wstęp napisała Brygida Butrymowicz (ówczesna prezes – red.), zamieściliśmy też trochę danych statystycznych (było wówczas 500 słuchaczy) i pierwszy tekst z cyklu „Historia ŁUTW w dokumentach”, pisany przez Henryka Walkowskiego.

Początkowo Biuletyn miał być kwartalnikiem, ale szybko zauważono, że to za często. Zaczął więc wychodzić dwa razy w roku – w październiku i w lutym – czyli na początku każdego semestru. Od numeru drugiego pojawił się harmonogram zajęć w sekcjach oraz lektoraty języków obcych. Od początku zamieszczano również sprawozdania finansowe oraz informacje dotyczące władz ŁUTW. W czwartym numerze ukazał się po raz pierwszy dział *Byli wśród nas*, poświęcony tym, którzy odeszli na zawsze. W tym samym numerze zmianie uległa także czwarta okładka: fraza Heleny Fryś „Nie ma na starość lepszego leku niż Uniwersytet Trzeciego Wieku” występowała już w kilku językach.

A jak pracowano przy tworzeniu Biuletynu? Sięgnijmy znowu do tekstu Teresy Riemer-Rozmarynowskiej:

Z dzisiejszej perspektywy zabawnie wygląda ówczesna strona techniczna naszej pracy. Trzy osoby z zespołu były już po kursie komputerowym, ale żadna nie miała w domu komputera! Stał w biurze, z systemem Windows 3.11 (nieprawdopodobny prymityw), bo taki nam podarowano, ale sekretarka nie umiała na nim pisać. Pisyaliśmy więc na komputerach naszych dzieci lub przy ich pomocy, każdy „swój kawałek”, potem drukowaliśmy wszystko w jednym egzemplarzu, a następnie kserowaliśmy w takim nakładzie, jaki był potrzebny. Numerowanie stron odbywało się ręcznie, przez naklejanie wydrukowanych cyferek. Po naniesieniu jakichkolwiek poprawek drukowanie musiało być powtarzane – i tak aż do ostatecznej wersji. O Internecie i przesyłaniu tekstów nikomu się nie śniło. Nie było także pendrive’ów, a materiały przenosiliśmy na dyskietkach.

Mimo tak trudnych warunków pracy (dziś wręcz niewyobrażalnych!) Biuletyn wciąż się rozwijał. Obok harmonogramu sekcji pojawiły się konkretne tematy zajęć oraz teksty ich uczestników, dokumentujące codzienną działalność (często pełne osobistych refleksji), informacje o aktualnych wydarzeniach oraz wiersze słuchaczy ŁUTW. Te ostatnie były zazwyczaj umieszczane na drugiej stronie okładki. Niestety, nie najlepiej wyglądała szata graficzna.

Staraliśmy się urozmaicać teksty zdjęciami, ale przy stosowanej technice kserowania wychodziło to marnie. Zdjęcia były niewyraźne i oczywiście tylko czarno-białe. Kolorowe ukazały się dopiero po jubileuszu 25-lecia, w 10. numerze Biuletynu z października 2004 roku. Były zgrupowane w specjalnej wkładce w środku numeru (inny papier) i wszystkie były autorstwa Henryka Walkowskiego. Od tego numeru Biuletyn drukowaliśmy w profesjonalnej drukarni, a więc jakość publikacji znacznie się polepszyła.

Wspomnieć należy, że numer 10. zawierał także obszernie relacje z jubileuszu 25-lecia istnienia ŁUTW, a zastosowany wówczas po raz pierwszy kolor na dobre zagościł w Biuletynie.

Na ostatniej stronie przybływały kolejne wersje obcojęzyczne naszego motta, w tym najbardziej oryginalna – japońska. Wewnętrzna strona okładki stała się tradycyjnym miejscem na twórczość poetycką słuchaczy i ozdobiona była początkowo pionowym szlaczkiem kwiatowym autorstwa Laryssy Kołnierzak, a później także innymi elementami graficznymi.

W lutym 2005 roku pojawił się nowy dział – Współpraca bez granic, odnotowujący nasz udział w projektach międzynarodowych, a potem doszedł kolejny – Seniorzy w akcji – poświęcony projektom krajowym.

Poprzednikom możemy jedynie zazdrościć, że mogli opisywać liczne w tamtych latach międzynarodowe projekty, w których uczestniczyli. Finansująca je Unia Europejska z czasem straciła z oczu seniorów.

Kolorowe zdjęcia pojawiały się nie tylko w specjalnych wkładkach, ale także w tekście. W numerze z lutego 2007 roku znalazły się nawet „portrety” członków redakcji (został kawałek pustego miejsca i trzeba go było czymś zapełnić). W tym samym numerze ukazał się ostatni odcinek cyklu Historia ŁUTW w dokumentach, niezwykle starannie przygotowywanego przez nieustrudzonego pana Henryka Walkowskiego.

/.../ Zbliżał się czas zmian w składzie zespołu redakcyjnego. Panu Henrykowi ubywało sił, ja (sekretarz) zapowiedziałam, że zostanę dopóty, dopóki On w nim będzie. Po wyborach nowych władz w listopadzie 2008 roku do redagowania Biuletynu zgłosiły się: Stanisława Andrzejewska-Wdowiak, Lucyna Gackowska i Maria Horodecka. Ze „starego” zespołu została, ze względów oczywistych, pani prezes Brygida Butrymowicz. /.../ W tym czasie z pracy w redakcji zrezygnowała Zofia Clapińska, wcześniej przestała pracować w ŁUTW sekretarka Teresa Duczymińska.

W październiku 2010 roku w Biuletynie zadebiutował dział Wydarzenia minionego semestru (dziś Wydarzenia). Pismo stopniowo zwiększało objętość, miało już zwykle 24 lub 28 stron. W roku 2011 z powodów zdrowotnych zrezygnowała z funkcji prezesa ŁUTW **Brygida Butrymowicz**. Jej następczynią została szefująca

nam do dziś **Alicja Korytkowska** i to ona otworzyła Biuletyn 25 (luty 2012) swoim pierwszym felietonem, omawiając sytuację stowarzyszenia i najbliższe plany. Był to także pierwszy Biuletyn, redagowany przez **Marię Sondej**.

Do zespołu redakcyjnego przychodziły różne osoby, niektóre na dłużej, inne na bardzo krótko: **Lucyna Gackowska**, **Wiesława Kozłowska**, **Teresa Riemer-Rozmarynowska**, **Elżbieta Sikorska**, **Zenon Weigt**. W 2015 roku dołączyła **Danuta Zawilska** (jest w stopce redakcyjnej Biuletynu 31), a pięć lat później **Aleksandra Wiktorowska**. I w tym momencie ukształtował się działający do tej pory zespół, którego skład jest podawany na czwartej stronie okładki.

Zmiany w wyglądzie i zawartości Biuletynu, które nastąpiły w kolejnych latach, były wprowadzane powoli i stopniowo. Już w swoim pierwszym numerze nowa redakcja wydzieliła stałe miejsce na prezentowanie artystycznych dokonań naszych członków. Najpierw były to warsztaty literackie, w październiku 2015 (nr 32) dołączono warsztaty fotograficzne, a w lutym 2017 (nr 35) – sekcje plastyczne. Nowością była także *Nasza rozmowa*, ukazująca się stale od października 2013 (nr 28). Pierwszym rozmówcą Marii Sondej był prowadzący sekcję tenisa stołowego **Jarosław Adamczyk**. Do dziś w każdym numerze jest kolejny wywiad z osobą z jakichś powodów ważną dla ŁUTW. Są to najaktywniejsi słuchacze, niekiedy wykładowcy czy osoby współpracujące z naszym stowarzyszeniem. Dostatecznie szybko udało się zwiększyć objętość, od 24 stron (nr 25) – do stron 40 (nr 30), później 44. Już w 2014 roku (nr 30) mogliśmy dowolnie stosować kolor, nie ograniczając się do wydzielonych wkładek, co bardzo uatrakcyjniło zawartość Biuletynu.

Niestety, spokojną pracę przerwał – nam wszystkim, jak i reszcie świata – COVID. Zapowiadane w lutym 2020 (nr 41) zajęcia trwały niecały miesiąc, bo w Polsce zaczęły obowiązywać związane z epidemią ograniczenia. Utknęliśmy w domach na długo, zbyt długo; znowu mogliśmy się spotykać dopiero w listopadzie 2021 roku – i taką datę nosi kolejny, 42. Biuletyn.

Od momentu, gdy wróciliśmy do normalności, redakcja stara się być na bieżąco z ważnymi wydarzeniami związanymi z naszym utw. Monitoruje pracę chóru, udział naszych słuchaczy i ich sukcesy w konkursach, zaangażowanie we współpracę z przyjaznymi nam instytucjami czy wolontariat. Nasi członkowie są zapraszani na wernisaże, imprezy kulturalne, bywają regularnie w filharmonii i w muzeach, jeżdżą na wycieczki, biorą udział w warsztatach, kursach, spotykają ciekawych ludzi. Staramy się niczego nie przeoczyć, choć pewnie się to zdarza. Większość działów zachowaliśmy, ale z czasem pojawiły się nowe, co oczywiście wiąże się ze stałym rozwojem ŁUTW. Do takich należy choćby *Turystyka*, która bardzo nam się rozrosła (wycieczkowe plany sekcji, sobotnie spacer, relacje z wyjazdów) czy wprowadzony niedawno dział *Z naszym udziałem*. Staramy się pilnować, by Biuletyn – zmieniając się – nie zrywał z przeszłością i tradycją, zachowując to, co najlepsze.

Z okazji 50. numeru „ubraliśmy się” bardziej kolorowo. Podoba się Wam?

Redakcja

25 lat minęło

Tak, tak... Właśnie w tym roku obchodzimy 25. rocznicę istnienia naszego chóru, który podziwiamy z okazji różnych uroczystości, takich jak święta, jubileusze czy zakończenie roku akademickiego.

Tu warto zaznaczyć, że czas aż do wakacji upłynie nam pod znakiem tej rocznicy i do tematu powrócimy w następnym Biuletynie.

Początki sekcji scenicznej (dziś zwanej po prostu chórem), w której skład wchodził kiedyś także balet (!), sięgają jeszcze dalej w przeszłość, bo do roku 1982. To wtedy na inauguracji po raz pierwszy zabrzmiał *Hymn Uniwersytetu Trzeciego Wieku* z tekstem **Heleny Fryś** i muzyką **Bogdana Pawłowskiego**. Ten zespół działał jednak krótko, bo już w 1984 roku przeniósł się do esperantystów.

Dopiero w roku 2000 reaktywacji chóru podjęła się **Ewa Halicka**, a do jego prowadzenia pozyskaliśmy wspaniałego muzyka – **Iwonę Ejsmont**, która imponowała swoją wszechstronnością. Tworzyła muzykę do różnych tekstów, opracowywała aranżacje, akompaniowała podczas prób i nawet... bywała solistką! Zrezygnowała ze współpracy z ŁUTW w roku 2015 i przez jeden semestr zespół prowadził **Łukasz Seta**. Po nim, w 2015, chór przejęła **Aleksandra Ryłko**, dzięki której zachowuje on swoją renomę i odnosi sukcesy wykraczające poza mury ŁUTW, m.in. I miejsce w II Międzywojewódzkim Przeglądzie Twórczości Dojrzałej 60+ w 2018 r. (zdjęcie na dole strony), srebrny dyplom na VI Rzeszowskim Festiwalu Kolęd i Pastoralek w 2019 r.

Przez lata istnienia chóru w organizacji jego pracy pomagały starościny. Z informacji w archiwalnych Biuletynach wynika, że były to: **Joanna Zielińska**, **Małgorzata Malewska**, **Alicja Kałużewska**, **Zdzisława Wielozierska**, **Helena Bielicka**, **Mirosława Kamassa** i **Janina Kiwańska** (dwukrotnie, 2009-2011 i od 2015 roku do dziś).

Trzeba także wspomnieć, że chór ŁUTW występował nie tylko u nas, ale także w Domach Pomocy Społecznej, w Klubie Nauczyciela, uczestniczył w warsztatach plenerowych, nagrywał w studiu Radia Łódź. Dzięki uzyskanemu w 2013 roku grantowi z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (projekt *Śpiewająca Integracja*) chór dostał nowe, jednolite stroje. Z przyjemnością informujemy, że w tym roku, dzięki funduszom uzyskanym w ramach projektu *Kultura łączy pokolenia*, chórzyści mogli wyjechać na warsztaty do Spały (3-6 października), gdzie przygotowują repertuar na jubileuszowy koncert. Czekamy na Wasz występ, Koleżanki i Koledzy!

fot. Dariusz Śmigiełski

Jak nauczyliśmy się obsługiwać przydatną aplikację

Od redakcji:

Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego zaproponował naszemu utw udział w testowej fazie projektu *Przyjazne miasto*, realizowanego we współpracy z Urzędem Miasta Łodzi. Projekt ten ma wesprzeć osoby niedowidzące oraz seniorów w posługiwaniu się mobilną aplikacją, która pomaga w poruszaniu się po centrum Łodzi i podaje informacje na temat znajdujących się w pobliżu zabytków architektury. Projekt prowadzi profesor **Aneta Pawłowska**.

Poniżej relacja kolegi, uczestnika testowych spotkań.

Zebraliśmy piętnastu chętnych, którzy musieli spełniać dwa warunki: mieć smartfon i słuchawki. No i się zaczęło...

Na pierwszym spotkaniu studenci pomagali zainstalować w naszych telefonach mobilną aplikację i uczyli, jak z niej korzystać. Łatwo nie było...

Spacer objął dwa budynki uniwersyteckie (stary i nowy rektorat), park Staszica oraz sąd przy pl. Dąbrowskiego. Niewiele, ale i tak narzekaliśmy, że ciągle trzeba przełączać się w telefonie z opisu obiektu na nawigację, co było dużym utrudnieniem. Przeróżliwe zimno sprawiało, że palce nie chciały nas słuchać. Plusem spotkania była obecność prof. Anety Pawłowskiej, która mówiła ładniejszym głosem i o wiele ciekawiej niż aplikacja.

Po dwóch tygodniach drugi spacer: plac Dąbrowskiego, dworzec Łódź Fabryczna, Brama Miasta i EC1. Pogoda dużo lepsza, nawet świeci słońce. Obsługa telefonów i koordynacja zwiedzania z nawigacją przychodzi nam coraz łatwiej. Oczywiście robimy sobie zdjęcia. Podstawowy plus ten sam: pani profesor jako przewodnik.

Spacer trzeci – i znowu zimno, jak więc obsługiwać aplikację? Grupa seniorów tym razem nieliczna, studentów też przyszło mało. Pani profesor opowiadała o cerkwi pw. Aleksandra Newskiego, o hotelu Polonia i o kamienicy Auerbacha, a także o pięknym muralu na ścianie budynku przy Narutowicza 25, który mijaliśmy po drodze.

Ostatni raz spotkaliśmy się w okrojonym składzie, bo parę osób zachorowało. Obejrzelśmy z zewnątrz dwa szpitale przy ulicy Sterlinga i ciekawy architektonicznie budynek szkoły przy tej samej ulicy. Aplikację obsługiwaliśmy już bezproblemowo. Zgłaszamy akces do kolejnego przedsięwzięcia.

Marek Marciniak

fot. Marek Marciniak

W środku prof. Aneta Pawłowska

Próba oswojenia sztucznej inteligencji

Czterdziestoosobowa grupa naszych słuchaczy skorzystała z zaproszenia dr **Jolanty Bińkowskiej** z Wydziału Zarządzania UŁ, by 22 marca wziąć udział w warsztatach *Senior AI Day*. Chętnych było zdecydowanie więcej, ale nie wszyscy spełniali podstawowy warunek: posiadanie własnego adresu e-mail.

Zajęcia odbyły się w dużej sali komputerowej, a poprowadziło je pięcioro studentów. W pierwszej godzinie szkolenia poznaliśmy nieco historię AI oraz zakładaliśmy własne konta ChatGPT – tutaj pomoc młodych kolegów była niezbędna. Pozostałe trzy godziny były wspianą dla wszystkich zabawą. Każdy na własnym komputerze zadawał sztucznej inteligencji pytania z różnych dziedzin. Jedni prosili o streszczenie konkretnej książki, inni o porady ogrodnicze, a jeszcze inni pytali o bieżące sprawy polityczno-społeczne. ChatGPT błyskawicznie odpowiadał. Można było prosić o doprecyzowanie czy rozszerzenie odpowiedzi lub przetłumaczenie jej na dowolny język. Furorę robiły śmieszne opowiadania i żarty generowane przez AI na nasze zapytania. Po trzech godzinach intensywnej pracy wszyscy, z wypiekami na twarzy, opuściliśmy gościnny wydział.

Barbara Gorzelańczyk

fot. Barbara Gorzelańczyk

A oto relacja z tych samych zajęć, wygenerowana przez AI. Zachowaliśmy bez zmian układ tekstu i znaki interpunkcyjne.

Uważamy, że tekst naszej koleżanki jest o wiele lepszy! Mamy rację?

22 marca 2025 roku był dniem pełnym śmiechu, ciekawości i niesamowitych odkryć! Słuchacze ŁUTW wzięli udział w warsztatach „Senior AI Day”, zorganizowanych przez pełnych energii studentów Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego pod czujnym okiem dr Jolanty Bińkowskiej. Najpierw wciągnęliśmy się w fascynującą historię sztucznej inteligencji, a potem – uzbrojeni w komputery – ruszyliśmy do akcji! Przez trzy godziny zadawaliśmy ChatGPT coraz trudniejsze pytania, próbując go przechytrzyć, ale to on zaskakiwał nas na każdym kroku! Warsztatowa sala wypełniła się śmiechem i planami na dalsze eksperymenty w domu, a uczestnicy wychodzili z uśmiechami i planami na dalsze eksperymenty w domu.

To był dzień pełen magii technologii i radości z odkrywania nowego świata!

Teatr Wielki od zaplecza

Starościna sekcji turystycznej, **Ania Jaskułowska**, zorganizowała nam arcyciekawą wycieczkę do łódzkiego Teatru Wielkiego, którego zaplecze zwiedzaliśmy 22 lutego 2025. Przez półtorej godziny oprowadzała nas, bardzo kompetentnie, pani **Ewa Kowalska-Brodek**.

W teatrze pracuje obecnie około 500 osób, połowa stanu z pierwszych lat po otwarciu. Są to, oczywiście, artyści, czyli soliści, muzycy, chór i balet – ale także specjaliści od budowy dekoracji, montażyści, akustycy, garderobiane, fryzjerki, charakteryzatorki, kasjerki, czy bileterki. A jeszcze pracownicy promocji, dział literacki, krawcowe, modystki, szewcy. Na etatach są nawet strażacy, obecni w teatrze przez siedem dni w tygodniu, 24 godziny na dobę. – *Widz nagradza brawami realizatorów i artystów, ale gdyby nie pracownicy zaplecza, spektakl by nie powstał* – podkreśla Ewa Kowalska-Brodek.

Obejrzelśmy miejsca, do których widz nie ma dostępu: rozmaite pracownie i magazyny, a nawet scenę, która kryje wiele tajemnic. W łódzkiej operze jest to scena, która dzięki specjalnym torom z łożyskami może wykonać pełny obrót. Realizatorzy chętnie tę możliwość wykorzystują.

Scenę oświetlają rozmaite systemy światła: od mostów oświetleniowych w kominie scenicznym, przez wieże stojące w kulisach, aż po reflektory w suficie widowni czy lampy punktowe – w sumie ponad 600 żarówek! Mają tworzyć nastrój przedstawienia, uwypuklić scenografię, jak najlepiej pokazać artystów.

W czasie wizyty w łódzkiej operze dowiedzieliśmy się wielu ciekawych rzeczy: dlaczego podłoga sceny jest zazwyczaj drewniana (łatwiej umocować dekoracje, jest też bezpieczniejsza dla tancerzy), jak przemieszcza się i montuje dekoracje (niekiedy ważą nawet 200-300 kilogramów), jak są oznakowane kostiumy, szyte dla konkretnego wykonawcy do konkretnego spektaklu (system numerów na metkach, wszytych do każdego elementu stroju). Zajrzeliśmy do malarni i do magazynu kostiumów, oglądaliśmy na zapleczu sceny dekoracje, które czekały na „swój” spektakl. Te, które będą pokazane za kilka miesięcy, są przechowywane w magazynie. Z bliska wyglądają nieciekawie, ale przecież widz będzie na nie patrzył z pewnej odległości i nie zauważy, że są wykończone tylko z przodu.

Opera korzysta także z magazynów wynajmowanych poza swoją siedzibą. – *Staramy się nie likwidować za wcześnie spektakli i do wielu co jakiś czas wracamy. I tak Królewna Śnieżka jest w repertuarze od 1970 roku, Nabucco od 38 lat, Ziemia obiecana od lat 26* – mówi nasza pani przewodnik.

W czasie całej wizyty w Teatrze Wielkim nasi słuchacze zadawali dużo pytań, czasem bardzo szczegółowych, pani Ewa cierpliwie na nie odpowiadała.

Goście zachęcamy do zapisania się na zwiedzanie naszej opery. Koleżanka Jaskułowska zamierza taką wyprawę powtórzyć.

Maria Sondej

Człowiek w zagrożeniu

Tegoroczny *Festiwal Mediów* „Człowiek w zagrożeniu” odbędzie się w dniach 15-19 października. Od rana do późnego wieczora można będzie oglądać polskie i światowe filmy dokumentalne, spotkać się z ich twórcami, podyskutować. Sale projekcyjne, jak w ubiegłym roku, są zlokalizowane w Muzeum Kinematografii (plac Zwycięstwa 1) i w Narodowym Centrum Kultury Filmowej (ul. Targowa 1/3). Dla naszych słuchaczy (po okazaniu legitymacji ŁUTW) karnet na cały festiwal kosztuje tylko 29 złotych. Przypominamy, że w sekcji reportażu wideo jury przyznaje jedną z nagród w naszym imieniu. Jest nią obraz autorstwa kogoś z uczestników zajęć plastycznych w naszym utw.

Znowu, jak co roku, zachęcamy do udziału w tym wydarzeniu. Może tym razem więcej osób uwierzy naszej rekomendacji?

Jak maj, to senioralia...

...czyli mnóstwo inspirujących wydarzeń, zabaw i spotkań. W tym roku senioralia, zorganizowane już po raz jedenasty, odbyły się w dniach od 10 do 23 maja. W czasie tych bez mała dwóch tygodni łódzcy seniorzy mogli wybierać spośród wielu atrakcji, takich jak warsztaty artystyczne, zajęcia sportowe, porady specjalistów z różnych dziedzin, występy kabaretowe, taneczne i wokalne, spacer po Łodzi czy zwiedzanie muzeów.

Nasz uniwersytet trzeciego wieku również włączył się w to wydarzenie, proponując łódzianom udział w trzech wykładach ogólnych. Wybraliśmy *Łódzkie tropy w twórczości Wojciecha Jerzego Hasa; Bolesław Chrobry i Europa jego czasów; Rok 1945 w polskim filmie fabularnym*.

Z satysfakcją odnotowaliśmy, że nasze zaproszenie nie przeszło bez echa i na tych wykładach, oprócz członków ŁUTW, znaleźli się także inni słuchacze. Łatwo ich było zauważyć, bo byli znacznie od nas młodszy.

Małgorzata Kaźmierska

Owocna współpraca warszawsko-łódzka

Nasz starszy brat, Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Haliny Szwarc z Warszawy, zaprosił nas do udziału w podjętej przez siebie próbie przeprowadzenia zajęć hybrydowych na platformie Zoom. Nie wszystko się udało, ale pierwsze koty za płoty... Na razie mamy dostęp do wykładu, który 22 maja wygłosił dla warszawskich słuchaczy prof. **Leszek Mellibruda**. Temat: *Wszyscy jesteście częścią natury. Atawizmy*. Wykład został także nagrany i jest dostępny na kanale YouTube, gdzie każdy może go wysłuchać. Sprawdziliśmy – warto, jest bardzo interesujący! Link jest już na naszej stronie. Komu wykład się spodoba i potrafi lajkować – niech to robi, zapewne sprawi tym przyjemność profesorowi i organizatorom.

Niewykluczone, że w bieżącym semestrze warszawiakom uda się wirtualne „wejście” na kolejny planowany wykład. Koleżanki obiecują, że zostaniemy zaproszeni do współpracy.

fot. Marek Marciniak

Nasze słuchaczki
oblegają świąteczne
stoisko w holu auli

fot. Marek Marciniak

Janina Kiwalska
zapowiada wielkanocny
koncert chóru

fot. Paweł Łacheta, UML

Zakończenie
roku akademickiego

Ciemna triada osobowości

Czy ktoś nieinteresujący się psychologią w ogóle wie, co to takiego? Ja nie wiedziałam, ale wiem od 29 maja, kiedy to odbyły się na ten temat zajęcia w ramach sekcji psychologicznej prowadzone, jak zawsze, przez dr **Magdalenę Kobylarczyk-Kaczmarek**.

Pojęcie ciemnej triady osobowości funkcjonuje od niedawna, bo zaledwie od 2002 roku i obejmuje trzy cechy natury ludzkiej: narcyzm, makiawelizm i psychopatię. Już brzmi groźnie, a zagłębienie się w istotę problemu... No cóż, to już prawdziwy rollercoaster psychologiczny. Przez całe zajęcia pewnie nie ja jedyna zastanawiałam się, czy znam takich ludzi? Podobno często są charyzmatyczni, przekonujący i czarujący, ale pod ich atrakcyjną powierzchownością kryją się skłonności do manipulacji, egoizm i brak empatii. I wbrew obiegowym opiniom zazwyczaj nie są to zaburzenia psychiczne, ale określone cechy osobowości. Mało tego, podobno WSZYSCY je posiadamy.

Problemy rodzą się wtedy, gdy występują intensywnie. Narcyzm – przesadne poczucie własnej wartości i wieczna potrzeba podziwu ze strony innych. Makiawelizm – skłonność do manipulowania ludźmi i do kłamstwa, by osiągnąć własny cel. Pewnie dlatego sprawni manipulatorzy często osiągają sukcesy w biznesie i polityce. Psychopatia (chyba najgroźniejsza) – to brak empatii, impulsywność, zachowania antyspołeczne, problemy w nawiązywaniu kontaktów międzyludzkich i w tworzeniu trwałych przyjaźni czy związków. Osoby z ciemną triadą mogą być obojętne na cierpienie innych lub nawet czerpać z niego satysfakcję. Skupiają się głównie na sobie. I nie mają poczucia winy i wyrzutów sumienia. Są pragmatyczni i cyniczni. Straszne, prawda? Ale są i dobre wiadomości. Ludzi z ciemną triadą jest w społeczeństwie 1-2 proc., do tego są to najczęściej przypadki kliniczne. Kolejne 10-20 proc. populacji ma mniejsze lub większe skłonności do wymienionych zachowań.

A na koniec wykładu dostaliśmy prawdziwie optymistyczną wisienkę na torcie. Od razu poczułam się lepiej. Otóż w psychologii istnieje również pojęcie jasnej triady, na którą składają się: humanizm, kantyzm i wiara w ludzkość. I podobno ludzi jasnej triady jest o wiele więcej. W trakcie wykładu i po nim zastanawiałam się, czy znam ludzi ciemnej triady, bo że znam tych jasnej, to wiem na pewno. I doszłam do wniosku, że narcyzów znam paru (w tym jeden bezkrytyczny wobec siebie, ale w sumie nieszkodliwy). Makiaweliści? Hmm... Chyba każdy z nas dopuścił się w życiu jakiejś małej manipulacji, choćby niegroźnej.

Na koniec odetchnęłam z ulgą, bo raczej nie znam żadnego psychopaty. A wy?

Aleksandra Wiktorowska

Bilety na bieżące wydarzenia kulturalne (Filharmonia Łódzka, Teatr Wielki i Multikino) rozprawdza koleżanka Iwona Kmiec.

Można je kupić w środy, przed i po wykładzie ogólnym.

Informacje pod numerem: 501 381 483

Łódź w prozie Ireny Tuwim

W poprzednim semestrze zainteresował mnie ciekawy wykład mgr **Ewy Kamińskiej-Bużalek**. Odbył się 19 marca, a jego podstawą była książka Ireny Tuwim *Łódzkie pory roku*, w której autorka sugestywnie odtworzyła atmosferę łódzkiego domu Tuwimów.

Rodzina Ireny i Juliana Tuwimów zaliczała się do klasy średniej. Dzieci latem jeździły do Bedonia, później do Inowłodka. Zajmowały się nimi dwie niezwykle opiekunki. Mania Bednarek, antysemitka (!) i zwolenniczka „zimnego chowu” dzieci oraz krwawych opowieści, którymi je raczyła. Druga – to rubaszna i ciepła Antosia o lewicowych poglądach; Irena i Julian bardzo serdecznie przez całe życie ją wspominali. Matka Julka i Irenki czytała dzieciom utwory polskich romantyków i to jej oboje zawdzięczają mistrzostwo w posługiwaniu się polskim słowem. Julian Tuwim znalazł należne miejsce w historii literatury, ale Irena także miała wspaniały talent poetycki – znawcy twierdzą, że był na miarę Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.

Jednak Irena Tuwim najbardziej była znana z genialnych przekładów literatury dla dzieci, przede wszystkim *Kubusia Puchatka* i *Chatki Puchatka* A.A. Milne. Jej niezrównany talent sprawił, że użyte przez nią zwroty takie, jak: *krewni i znajomi królika, małe co nieco czy to co tygryski lubią najbardziej* weszły do języka potocznego i funkcjonują w nim do dziś.

Irena Tuwim żyła zawsze w cieniu bliskich sobie mężczyzn, słynnego brata i dwóch mężów, ale była nie mniej utalentowana niż Julian. Prowadząca wykład Ewa Kamińska-Bużalek uważa, że – mimo niewątpliwych zasług – Irena Tuwim nie została w Łodzi w żaden sposób upamiętniona*.

Na koniec warto dodać, że zajęcia sekcji kulturoznawczej odbywają się w przepięknej sali lustrzanej Muzeum Miasta Łodzi, a prowadzą je pracownicy działu historycznego tej placówki.

Bożena Ciepielewska

* Od 2018 roku skwer przy skrzyżowaniu ulic Lipowej i 6 Sierpnia nosi imię Ireny Tuwim – red.

Kino światowe – tradycja i nowoczesność

W relacji z zajęć tej sekcji należy koniecznie wspomnieć, że odbywają się w szczególnym dla Łodzi miejscu, jakim jest Mediateka MeMo. Jej wnętrze jest splotem nowoczesności i pamięci o tradycji. MeMo dysponuje wieloma salami multimedialnymi zlokalizowanymi na trzech kondygnacjach. Sala, w której odbywają się nasze spotkania, znajduje się na drugim piętrze i muszę przyznać, że opanowanie przestrzeni Mediateki zajęło mi trochę czasu.

Wielkim atutem sekcji jest prowadząca zajęcia dr **Tamara Skalska**. To dzięki jej kompetencjom mamy okazję poznać trendy w światowej kinematografii. Nasza wykładowczyni dostosowuje propozycje filmowe do aktualnych wydarzeń. Każda projekcja poprzedzona jest przez panią Tamarę omówieniem innych dzieł twórcy, poruszanego w filmie problemu, postaci głównego bohatera i atmosfery społecznej.

Proponowane filmy zazwyczaj poruszają wrażliwe strony ludzkiej psychiki, przedstawiając relacje rodzinne, uzależnienia czy zaburzenia psychiczne. Są to pozycje ambitne i trudne w odbiorze, zmuszające widza do przemyśleń i refleksji.

Nie wszystkim się to podoba; czasem słuchaczki (przychodzą głównie kobiety) oburzają się na dobór proponowanych filmów, bo „dość mamy chorób, przemocy i trudnych sytuacji w otaczającym nas świecie”. Ale nigdy nie zostawialiśmy z naszymi wątpliwościami sami. Po projekcji zawsze następowała dyskusja, w której przedstawialiśmy nasze odczucia związane z obejrzanym filmem, a prowadząca sugerowała nam właściwe wnioski, dając przestrzeń do własnych przemyśleń.

Każde spotkanie rozbudza naszą ciekawość i na długo pozostaje w pamięci. Nic dziwnego, że sekcja cieszy się coraz większym i zasłużonym zainteresowaniem słuchaczy.

Anna Konopasek

Plenerowa wolność tworzenia

Kolejny raz Dom Pracy Twórczej w pięknych Radziejowicach był miejscem pleneru sekcji plastycznej (15-25 września). Do grupy akrylowej prowadzonej przez mgr **Joannę Miklaszewską** dołączyli uczestnicy grupy Impasto i ich opiekun, **Jarosław Żero** – w sumie było 21 osób.

Przyroda i otoczenie Radziejowic były głównymi tematami prac, ale nasi artyści mieli także okazję malować pozując im na łonie natury modelkę. Podczas pobytu odbył się wernisaż prac słuchaczy. Pani Joanna Miklaszewska bardzo pozytywnie ocenia udział podopiecznych w plenerze: – *Ludzie bardzo się otwierają na twórczość w warunkach codziennej pracy. Pojawia się wolność tworzenia, przestają się zastanawiać, po prostu „płyną”. I to jest piękne!*

fot. Joanna Miklaszewska

Gimnastyka poprawia nam nastrój

Każdy semestr w sekcji gimnastycznej z naszymi instruktorami to miesiące, gdy nasze ciała poddawane są przeróżnym próbom na sprawdzenie ich sprawności i kondycji.

Od kilku lat chodzę na zajęcia prowadzone przez panią **Dorotę Karło**. Zawsze rozpoczyna je delikatną rozgrzewką, by później wprowadzać coraz trudniejsze ćwiczenia. Są one bardzo urozmaicone, gdyż trenujemy z różnymi przyrządami, na przykład z piłką małą i dużą, taśmami czy... krzesłem. Dzięki ćwiczeniom pomagamy naszemu ciału, by stało się bardziej elastyczne, a wzmocnione na zajęciach mięśnie gwarantują mu lepszą sprawność. Uzyskana forma procentuje w codziennym życiu – sprawniej wykonujemy wiele czynności i nie ulegamy tak łatwo kontuzjom.

Pani Dorotka czuwa nad indywidualnymi ułomnościami uczestników i doradza, jak ćwiczyć, by pomóc sobie, gdy ma się kłopot z bólem. Nawet w czasie majowego weekendu zadbała, aby chętni mogli spotkać się w parku Źródłiska i wspólnie, na sportowo spędzić wolny czas.

Uważam, że te zajęcia podnoszą nam poziom serotoniny i tym samym poprawiają nastrój i samoocenę, ponieważ przekonują nas, jak wiele jeszcze możemy się nauczyć na swojej wymarzonej emeryturze.

Małgorzata Klimecka-Wyrwa

Aktywność ruchowa wspiera mózg

Wysiłek fizyczny, nawet ten najprostszy, o małej intensywności, jakim jest codzienny, przynajmniej półgodzinny spacer, poprawia przepływ krwi i dotlenienie mózgu. To bardzo istotne dla jego sprawnego funkcjonowania i dla jego neuroplastyczności.

Oferta sekcji gimnastycznej ŁUTW sprzyja zaspokajaniu różnych potrzeb ruchowych i zainteresowań słuchaczy. Wszystkie formy zajęć wzmacniają ciało, poprawiają koordynację, mobilność i uwalniają substancje chemiczne, niezbędne w procesach myślowych, poznawczych, pamięciowych. Terapia tańcem chyba najsilniej wyzwała dopaminę, bo muzyka budzi pozytywne skojarzenia i emocje. Joga, Czi Kung, gimnastyka... tu stawiam na serotoninę, bo skupienie uwagi na kontrolowanym oddechu i płynności ruchu aktywizuje układ przywspółczulny, który odpowiada m.in. za relaks, regenerację, trawienie. Tenis stołowy, który wymaga koncentracji i szybkości reakcji, skutecznie uwolni noradrenalinę i adrenalinę.

Każdy rodzaj aktywności ruchowej poprawia poziom neuroprzekazników, pomaga też w tworzeniu nowych połączeń. Mózg kocha ruch i potrafi się odplącić lepszą pamięcią, lepszym snem, lepszym nastrojem. W każdym wieku.

Dorota Karło

Najbardziej „męska” sekcja

fot. Adam Błoch

Sekcja tenisa stołowego jest jedyną sekcją, w której przeważają panowie. Bardzo się z tego cieszymy, także dlatego, że udało się ich zaktywizować.

Naszą sekcją opiekuje się od początku pan **Jarosław Adamczyk** – osoba empatyczna i pogodnego usposobienia. Nie daje nikomu odczuć, że od lat nie robimy postępów, a czasami nawet w naszych umiejętnościach następuje regres z przyczyn zdrowotnych. Mało tego! Trener Adamczyk zawsze podkreśla fakt, że jesteśmy zdecydowanie bardziej aktywni niż młodzież studencka i że „ze starszakami” bardzo dobrze mu się pracuje. I chyba jest to prawda, bo jak tylko jest to możliwe, nasze zajęcia są, za zgodą Zarządu, przedłużane na jeden miesiąc wakacyjny.

Treningi zawsze rozpoczynają się rozgrzewką, dostosowaną do naszych możliwości fizycznych. Później ćwiczymy rozmaite zagrania: forhendem, bekhendem, górną rotacją i podcięcie. Dopiero na końcu przechodzimy do gry dowolnej każdy z każdym.

I tu należy się uklon w stronę kolegów, że nie narzekają na „babską” część naszej sekcji, nie dają nam odczuć, że podczas gry z kobietami troszkę się nudzą lub nawet mają poczucie traconego czasu. Bo przecież, ich zdaniem, nie jesteśmy na równych poziomach umiejętności, a zasługą trenera jest to, że każdemu z nas daje szansę.

Tworzymy zgraną i bardzo sympatyczną paczkę, ale jesteśmy otwarci na nowych kolegów i koleżanki. Wszyscy, którzy do nas dołączają, potwierdzają, że atmosfera jest fantastyczna. Czujemy się ze sobą bardzo dobrze i nawet zdarza się nam spotykać poza salą gimnastyczną, na przykład u koleżanki na działce.

Poza tym tenis stołowy zapewnia nam ogromną dawkę wysiłku fizycznego, co pozwala utrzymywać w dobrej kondycji nie tylko ciało, ale i umysł, spostrzegawczość, orientację w przestrzeni. Na zajęciach czas mija bardzo szybko i choć dają nam one porządnie w kość, to salę opuszczamy uśmiechnięci. Chyba dzięki endorfinom wyzwalanym przez tak intensywny ruch.

Anna Błoch

W warsztatach komputerowych mogą uczestniczyć
tylko osoby zapisane na konkretny kurs.

O terminie rozpoczęcia zajęć każdy uczestnik
zostanie poinformowany indywidualnie – telefonicznie lub sms-em.

Nasz wolontariat

Seniorzy naszego uniwersytetu mają wiele okazji do rozwijania swoich pasji artystycznych, zarówno w ramach sekcji plastycznych prowadzonych przez profesjonalnych artystów, jak i poprzez udział w wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez Uniwersytet Łódzki.

Od lutego 2023 roku, z inicjatywy Centrum Organizacji Wydarzeń Kulturalnych i Konferencji UŁ, grupa słuchaczy utw wspiera organizację wystaw w uniwersyteckich galeriach Wozownia 1/5 oraz Wozownia 11, pełniąc funkcję opiekunów ekspozycji. Początkowo przychodziło osiem osób – dziś jest ich już dwadzieścia.

Nasi wolontariusze z zaangażowaniem przygotowują się do każdej wystawy – zapoznają się z twórczością artystów, uczestniczą w wernisażach, poznają autorów lub ich bliskich, a następnie dzielą się zdobytą wiedzą z odwiedzającymi.

To nie tylko wkład w życie kulturalne uczelni, ale też źródło osobistej satysfakcji. Współpraca z Centrum UŁ – szczególnie z panią **Jolantą Sławińską-Ryszką** – przebiega w niezwykle życzliwej atmosferze i motywuje nas do dalszego działania.

Z radością czekamy na kolejne wystawy, wydarzenia i spotkania z twórcami!

Małgorzata Kaźmierska

Współpraca na szóstkę

Współpraca z Łódzkim Uniwersytetem Trzeciego Wieku im. H. Kretz, którą rozpoczęliśmy bez mała trzy lata temu, rozwija się dynamicznie. Przez tych kilka lat nasze relacje stale się pogłębiają i zacieśniają. Poznajemy się, rozmawiamy, wymieniamy informacjami, otrzymujemy od Państwa, z którymi współpracujemy, dużą dozę wiedzy.

Studentki i studenci ŁUTW bardzo dobrze odnajdują się w roli opiekunów ekspozycji w uniwersyteckich galeriach: Wozownia 11 i Wozownia 1/5. Do ich zadań należy m.in. przygotowanie merytoryczne i znajomość zagadnień, jakie są poruszane na ekspozycji, informowanie i oprowadzanie gości odwiedzających wystawy.

Osoby uczestniczące w tym swoistym wolontariacie kompetencji dawały swoje doświadczenie, wiedzę i pasję. Stąd płynące z tej współpracy obopólne korzyści.

Jednak najcenniejsze w naszej współpracy jest to, że panie i panowie są zawsze otwarci na nowe doświadczenia, komunikatywni i przesympatyczni. Często są to osoby z branży artystycznej, nierzadko aktywni twórcy, w przypadku krytycznego odbioru sztuki zawsze gotowi do dyskusji. Liczę na to, że w kolejnym roku współpracy rozwinimy ją właśnie w tym kierunku i wspólnie przygotujemy niejeden projekt.

Po raz kolejny serdecznie dziękuję za Państwa wkład w nasze uniwersyteckie przedsięwzięcia i życzę powodzenia w dalszych działaniach ŁUTW oraz wielu wspaniałych, wspólnych, twórczych inicjatyw.

Jolanta Sławińska-Ryska

z-ca dyrektora Centrum Organizacji Wydarzeń Kulturalnych i Konferencji UŁ

Uczestnicy
pleneru plastycznego
w Radziejowicach

fol. Joanna Miklaszewska

Nasza grupa
podczas zwiedzania
Teatru Wielkiego

fol. Henryk Gralak

Uroczystość 80-lecia
Uniwersytetu Łódzkiego,
pałac Biedermanna,
18 czerwca

fol. Magda Druri

Jesteście bardzo wymagającymi słuchaczami

Rozmowa z prof. Anetą Pawłowską, dyrektorem Instytutu Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego

Maria Sondej: Od kilku lat instytut poprowadzi naszą sekcję historii sztuki, a pani koordynuje zarówno listę wykładowców, jak i tematy spotkań.

Aneta Pawłowska: Robię to z wielką przyjemnością. Szukając wykładowców, sięgam po swoich pracowników, ale także po doktorantów czy naszych wychowanków, którzy zrobili już doktorat i pracują w różnych placówkach kulturalnych Łodzi. Wszyscy reprezentują i wysoki poziom akademicki, i pasję, bez której ta akademicka biegłość gorzej działa. Ale wiem, że niektórzy z nich są szczególnie

przez Państwa lubiani, choćby profesor Stefański – znawca łódzkiej architektury, czy dr Drozdowski, albo dr Irmina Gadowska, specjalistka od sztuki żydowskiej. A co do tematów... Są trochę chaotyczne, ale przecież uniwersytet trzeciego wieku to bardziej formuła spędzania czasu niż schematyczne studiowanie, nie mamy więc ambicji przerabiania materiału chronologicznie, epokami.

To prawda, nie mamy indeksów ani nie zdajemy egzaminów, a na zajęcia chodzimy, bo je lubimy.

– Mam 30 lat doświadczenia pedagogicznego i wiem, że najwdzięczniejsi słuchacze są w utw. Koleżanki i koledzy twierdzą, że jesteście Państwo także słuchaczami bardzo wymagającymi. No bo często może się trafić, że w grupie znajdzie się znawca tematu i wówczas to my, wykładowcy, jesteśmy zestresowani.

Rzeczywiście wśród nas jest wielu fachowców z różnych dziedzin, tyle, że na emeryturze.

– Tym bardziej satysfakcja jest ogromna, jeśli wykład wypadnie dobrze. Młody odbiorca często jest rozproszony, przegląda elektroniczne media albo sprawdza w telefonie sms-y. Wy nigdy tego nie robicie, jesteście skoncentrowani na wykładzie; macie wielką potrzebę poszerzenia wiedzy, a to jest bezcenne.

Za to czasem w czasie wykładu zadzwoni telefon...

– Ależ to zupełny drobiazg, raczej budzi rozbawienie. Zapewniam, że i ja, i wszyscy moi współpracownicy lubimy prowadzić wykłady dla ŁUTW. Dlatego muszę sprawiedliwie nimi gospodarować, żeby jak najwięcej osób spośród nas miało szansę przyjść do Państwa. I jeszcze jedno: bardzo doceniam, że słuchacze ŁUTW włączają się w realizację naszych projektów. Przed wakacjami w czasie kilku spotkań w ramach projektu *Przyjazne miasto*, testowali aplikację na telefon komórkowy, która pomaga poruszać się po mieście i, przy okazji, udziela informacji o najbliższych zabytkach. Instytut przygotowuje także merytoryczne materiały do oprowadzania po innych miastach świata, bo kilka z nich jest wstępnie zainteresowanych naszą aplikacją.

Jak wynika z naszej rozmowy, obie strony są ze współpracy zadowolone. To dobrze rokuje na przyszłość naszych kontaktów.

LEKTORATY JĘZYKÓW OBCYCH

Rok akademicki 2025/2026

Lp.	Język	Lektor	starosta grupy	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godziny
1	Angielski	mgr Ewa Grabowska	Małgorzata Kozłowska Jerzy Kalużny Maria Zajdowska-Gratys Mirosława Majda	LLOYD WOODLEY English Language Centre Centrum Języka Angielskiego Narutowicza 86	poniedziałek sala 9	10.00 – 11.00 11.15 – 12.15 12.30 – 13.30 13.45 – 14.45
2	Hiszpański	mgr Ruben Astete Altamirano			poniedziałek sala 9	08.50 – 09.50
3	Angielski	mgr Lloyd Woodley	Maria Srogosz-Maile		poniedziałek sala 1	10.00 – 11.00
4	Angielski	mgr Lloyd Woodley	Jolanta Kowalska		wtorek sala 1	10.00 – 11.00
5	Angielski początek zajęć 28.10.	mgr Iwona Igielska	Elżbieta Mielicka Jadwiga Czyż Anna Flemming Elżbieta Luzińska		wtorek sala 9	10.00 – 11.00 11.15 – 12.15 12.30 – 13.30 13.45 – 14.45
6	Włoski	licen. Zuzanna Suska	Małgorzata Radomska		wtorek sala 10	10.00 – 11.00 11.15 – 12.15
7	Niemiecki	drJoanna Bednarska-Rydzewska	Bogusława Kuleszczyk Hanna Paluszkievicz		czwartek sala 9	10.00 – 11.00 11.10 – 12.10
8	Angielski	prof. Iwona Witeczak-Plisiecka			czwartek sala 10	11.00 – 12.00 12.15 – 13.15
9	Hiszpański	mgr Ruben Astete Altamirano			piątek sala 9	08.50 – 09.50
10	Francuski	Informacja będzie podana na stronie internetowej	Anna Przepalkowska Bożena Kaczmarowicz		piątek sala 10	10.00 – 11.00 11.15 – 12.15

Koordynatorem lektoratów jest Anna Wójcik

Dni i godziny zajęć mogą ulec zmianie. O każdej zmianie będzie powiadomiony starosta grupy.

PROGRAM WYKŁADÓW

rok akademicki 2025/2026
semestr zimowy

Aula im. prof. Wacława Szuberta
Uniwersytet Łódzki
ul. Lindleya 5

PONIEDZIAŁKI godz. 12.30

Data	Temat	Wykładowca
06.10.2025	Wykład inauguracyjny. Polska mitologia narodowa	prof. dr hab. Wiesław Puś
13.10.2025	Polacy w Wehrmachcie	prof. dr hab. Witold Kulesza
20.10.2025	Prawo do samostanowienia w prawie międzynarodowym: przypadek Grenlandii wobec wyzwań geopolitycznych	dr Tomasz Lachowski
27.10.2025	Ciało w sztuce Japonii	mgr Dariusz Szpakowski
03.11.2025	Wokół konkursów szopenowskich. Wielkie postaci pianistyki polskiej	dr hab. Anna Liszewska
10.11.2025	Zaburzenia nastroju u ludzi w wieku dojrzałym	dr n. med. Radosław Magierski
17.11.2025	Wojciech J. Has na ekranie i w pamięci. Historie mniej znane	mgr Jakub Wiewiórski
24.11.2025	Sekretne życie Stefana Żeromskiego	prof. dr hab. Tomasz Bocheński
01.12.2025	Gwara, dialekt, język – o sytuacji lingwistycznej w Polsce	dr hab. Irena Jaros
08.12.2025	1945: zwycięzcy i przegrani	dr hab. Jacek Pietrzak
15.12.2025	Generatywna sztuczna inteligencja	dr Tomasz Górski
12.01.2026	Zofia Stryjeńska – księżniczka art déco	mgr Agnieszka Wojciechowska-Sej
19.01.2026	Co z tą miłością? Społeczne definicje związków	dr Julita Czarnecka

ŚRODY godz. 12.30

Data	Temat	Wykładowca
08.10.2025	Jak bezpiecznie przekazać majątek?	notariusz Barbara Różańska-Filipczak
*15.10.2025	Profilaktyka, zdrowie i długowieczność dzięki ćwiczeniom	dr Mateusz Wiszniewski
22.10.2025	Humanizm i jego pytania. Duchowa wspólnota Europy	dr Adam Raszewski
29.10.2025	Kulturalna jesień życia	mgr inż. Hanna Zdanowska
05.11.2025	Polska poezja miłosna	dr hab. Jerzy Wiśniewski
12.11.2025	„Grudzień”. Pokaz dokumentu o uchodźcach i nas samych	mgr Grzegorz Paprzycki
19.11.2025	Historia prawdziwa i historia opowiadana	prof. dr hab. Wiesław Puś
26.11.2025	Walne zebranie wyborcze	
03.12.2025	Tropami kamieni młyńskich przez wieki – od kamieniołomu przez młyn i kościół do ogrodu	dr hab. Piotr Czubla
10.12.2025	Relacje III RP i Kościoła katolickiego wczoraj, dziś i jutro	dr Jakub Stępień
17.12.2025	Spotkanie bożonarodzeniowe	występ chóru ŁUTW
07.01.2026	Spór Izrael – Iran. Dlaczego się nienawidzą?	dr hab. Robert Czulda
14.01.2026	Jak śmiała się Polska? Historia żartu, kpiny i przekleństwa	dr Jędrzej Kałużny
21.01.2026	W sercu Nepalu – Katmandu, Patan, Bhaktapur	mgr Mateusz Jaśkiewicz

*Wykład w auli Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnego UŁ (ul. Kopcińskiego 16/18)

Wykłady ustaliły i do druku podały Irena Kujawska i Danuta Zawilska

e-mail: i.kujawska@onet.eu; dzawilska@toya.net.pl

Tematy wykładów i nazwiska wykładowców mogą ulec zmianie

SEKCJE ZAINTERESOWAŃ

Lp.	Sekcja	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godzina	Dzień w miesiącu			
					X 2025	XI 2025	XII 2025	I 2026
1	LITERACKA	Wydz. Matematyki UŁ ul. Banacha 22, sala 103D	poniedziałek	14.15	20	3, 17	1, 15	19
2	KULTURY JAPONSKIEJ	Wydział Matematyki UŁ ul. Banacha 22, sala 103D	poniedziałek	14.30	13	10	8	12
3	HISTORYCZNA	Instytut Historii UŁ ul. Kamńskiego 27, sala 103	wtorek	10.00	7, 21	4, 18	2, 16	13
4	KINEMATOGRAFIA POLSKA	Biblioteka Wojewódzka im. J. Piłsudskiego ul. Gdańska 100/102	wtorek	12.00	14, 28	4	16	13, 20, 27
5	EKOLOGICZNA	Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska UŁ ul. Banacha 12/16, aula A	wtorek	13.30	7, 21	18, 25	2, 9	
6	POZNAJ ŁÓDZKIE MUZEUM	Strona 32 Zapisy u starosty	środa	10.00	29	12	17	28
7	KULTUROZNAWCZA	Muzeum Miasta Łodzi ul. Ogrodowa 15	środa	10.30	8, 22	5, 26	3, 10	14
8	KINEMATOGRAFIA ŚWIATOWA	Mediateka MEMO, Biblioteka Miejska ul. Stanisława Moniuszki 5	czwartek	09.30	9, 23	13, 27	11	8, 22
9	PSYCHOLOGICZNA	Instytut Psychologii UŁ al. Rodziny Scheiblerów 2, aula S. Gerstmanna	czwartek	12.00	23	6, 20	4	8, 22
10	JĘZYKOZNAWSTWA	Wydział Fizyki i Informat. Stosowanej UŁ ul. Pomorska 149/153, sala 273A	czwartek	12.00	16, 30	13, 27	11	15
11	HISTORII SZTUKI	Uniwersytet Łódzki ul. Lindleya 3, aula de Lazari	piątek	10.30	17	14, 28	12	9, 16
12	BIOLOGICZNO- MEDYCZNA	Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska ul. Banacha 1/3, budynek B, aula B9	piątek	13.00	17	21	5	16, 23
13	WIEDZY O TEATRZE	Wydział Filologiczny UŁ ul. Pomorska 171/173, sala 0.01	piątek	13.15	Terminy będą podane na stronie internetowej			
14	NOWE TECHNOLOGIE	Wydział Matematyki UŁ ul. Banacha 22, sala – inf. u starosty	sobota	11.30	18, 25	22	6	17, 31

SEKCJE ZAINTERESOWAŃ

Lp.	Seksja	Prowadzący i starosta	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godzina	Dzień w miesiącu		
						X 2025	XI 2025	XII 2025 I 2026
15	PLASTYCZNA impasto	mgr Jarosław Żero Marek Marciniak	Wydz. Nauk o Wychowaniu UŁ ul. Pomorska 46/48 sala 318	poniedziałek	11.00-14.00	13, 27	3, 17	1, 8 12
16	PLASTYCZNA akryl	mgr Joanna Miklaszewska- Sierakowska Jolanta Piech	Akademickie .Centrum Designu Księży Młyn 13/15	piątek	10.00-13.00	10, 24	7, 21	12 9, 23
17	CHÓR (sceniczna)	mgr Aleksandra Rylko Janina Kiwańska	Aula W. Szuberta ul. Lindleya 3/5	poniedziałek	10.00-12.00	każdy pierwsze spotkanie 13 października		
18	WARSZTATY FOTOGRAFICZNE	mgr Grzegorz Nowak Jolanta Kowalska	ul. M. Skłodowskiej- -Curie 11			zapisy 8 października przed wykładem ogólnym		
19	WARSZTATY KOMPUTEROWE	mgr Barbara Gorzelańczyk mgr Jagoda Kropidłowska	Wydz. Chemii UŁ ul. Tamka 12			wg zapisów patrz ramka na stronie 21.		
20	WARSZTATY LITERACKIE	prof. dr hab. Beata Śniećkowska Marianna Kaczewiak	Wydział Filologiczny UŁ ul. Pomorska 171/173, sala 2.56	czwartek	15.15-16.45	9, 23	6, 20	4 8, 22
21	TURYSTYCZNA	mgr Ryszard Bonisławski Anna Jaskułowska	Miejsce wg planu	sobota	10.30-13.30	szczegółowe informacje str. 42.		
22	KLUB BRYDŻOWY	Józef Gorzelańczyk	Dom Literatury ul. Roosevelta 17	środa	10.00-12.00	każda pierwsze spotkanie 5 listopada		
23	ESPERANTO	Zofia Śmistek Dorota Macuga	ŁDK ul. Dowborczyków 18	wtorek	14.00-15.00	każdy pierwsze spotkanie 7 października		

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA LITERACKA

poniedziałek 14.15

Plan zajęć przekazał dr hab. Jerzy Wiśniewski, starosta Maria Malec

Data	Temat	Wykładowca
20.10.2025	Dwudziestowieczni poeci słuchają Bacha (...i co z tego wynika)	dr hab. Jerzy Wiśniewski
03.11.2025	Tytuł utworu literackiego – opakowanie, wizytówka, klucz?	dr hab. Alicja Mazan-Mazurkiewicz
17.11.2025	Pierwsza komedia polska – w 260. rocznicę powstania Teatru Narodowego	dr Dariusz Kukuć
01.12.2025	<i>Katedra</i> Jacka Dukaja. Tekst i konteksty	dr hab. Adam Mazurkiewicz
15.12.2025	O nowościach literackich i wydawniczych	prof. dr hab. Krystyna Pietrych
19.01.2026	Władysława Reymonta droga do Nobla	dr Dariusz Kukuć

SEKCJA KULTURY JAPOŃSKIEJ

poniedziałek 14.30

wykładowca mgr Masakatsu Yoshida, starosta Adam Bloch

Data	Temat
13.10.2025	Idea i tusz – omówienie malarstwa i kaligrafii japońskiej
10.11.2025	Niezwykłe spotkania polsko-japońskie na ŁUTW oraz wolontariat japoński
08.12.2025	Radość tworzenia – formy plastyczne z papieru (choinka bożonarodzeniowa)
12.01.2026	Japońska animacja – spotkanie z Izumi Yoshidą, reżyserką filmu pt. <i>Most</i> o osieroconych dzieciach polskich zesłańców syberyjskich (Grand Prix na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Tokio)

W zajęciach przewidziany jest udział wolontariuszy z Japonii

SEKCJA HISTORYCZNA

wtorek 10.00

Plan zajęć przekazała prof. dr hab. Anna Kowalska-Pietrzak, starosta Elżbieta Łuzińska

Data	Temat	Wykładowca
07.10.2025	Rowerem po emancypację. Karolina Kocięcka, pionierka polskiego sportu	dr Anna Śmiechowicz
21.10.2025	Emigracyjne losy Wandy Pelczyńskiej	prof. dr hab. Marta Sikorska
04.11.2025	I Sobór w Nicei	prof. dr hab. Sławomir Bralewski
18.11.2025	Bona Sforza jako królowa Polski i wielka księżna litewska	prof. dr hab. Witold Filipczak
02.12.2025	Czy w 425 r. w Konstantynopolu powstał pierwszy europejski uniwersytet?	dr Andrzej Kompa
16.12.2025	Zenobia, waleczna królowa Arabów, która rzuciła wyzwanie Rzymowi	prof. dr hab. Teresa Wolińska
13.01.2026	Rok 1846 w prasie	prof. dr hab. Radosław Żurawski vel Grajewski

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA KINEMATOGRAFIA POLSKA

wtorek 12.00

wykładowca *mgr Michał Maj Wieczorek, starosta Maryla Świerkocka*

Data	Temat
14.10.2025	Chopin wiecznie żywy (Podróżujący fortepian, 2009)
28.10.2025	Ryszarda Hanin – osobista historia odbita w lustrze filmowego kadru (Jeszcze tylko ten las, 1993)
04.11.2025	Głoryfikacja Śląska (Perła w koronie, 1971)
16.12.2025	Młodość zdesperowana (Dziewczyny do wzięcia, 1972)
13.01.2026	Karuzela śmiechu – komediowy hit socrealizmu (Irena do domu, 1955)
20.01.2026	Horror w polskim stylu (Trzecia część nocy, 1971)
27.01.2026	Heroizm spleciony z wyrachowaniem (Daleko od okna, 2000)

SEKCJA EKOLOGICZNA

wtorek 13.30

Plan zajęć przekazała *dr hab. Beata Woźniowa*

Starosta *Elżbieta Bukowska, Aleksandra Czeremuszkin*

Data	Temat	Wykładowca
07.10.2025	Motyle znane i nieznanne Ciekawostki ze świata łuskoskrzydłych	dr Robert Sobczyk
21.10.2025	O beznogim rajskim ptaku, który wcale nie był beznogi Osobliwości naukowego nazewnictwa zwierząt	dr Piotr Jóźwiak
18.11.2025	Od starożytności do hard rocka – owady w sztuce i kulturze masowej	dr Radomir Jaskuła
25.11.2025	Grzybowe choroby roślin i zwierząt bezkręgowych	dr hab. Małgorzata Ruszkiewicz-Michańska
02.12.2025	Mykoryza, czyli dlaczego na grzyby chodzimy do lasu	dr hab. Izabela Kałucka
09.12.2025	Rozkład drewna przez grzyby – fundament obiegu materii w przyrodzie	dr hab. Izabela Kałucka

SEKCJA KULTUROZNAWCZA

środa 10.30

starosta *Barbara Krajewska*

Data	Temat	Wykładowca
08.10.2025	Ulotką, prelekacją i szczepionką. Promowanie postaw prozdrowotnych w Łodzi w XIX i w pierwszej połowie XX wieku	dr Magdalena Makówka
22.10.2025	Ambasador demokracji: opowieść o podróżach Jana Karckiego na Daleki Wschód i prezentacja fotografii z tych wyjazdów	dr Wojciech Wendland
05.11.2025	Łódzcy bohaterowie Niepodległej – miejsca utrwalonej pamięci	mgr Cezary Pawlak
26.11.2025	Łodzianki inicjatorki. Orowadzanie po wystawie	mgr Ewa Kamińska-Bużałek
03.12.2025	Prekursorki. Łodzianki w zawodach nieдоступnych wcześniej dla kobiet	mgr Ewa Kamińska-Bużałek
10.12.2025	Biblioteka domowa Marka Edelmana: charakterystyka i prezentacja księgozbioru	dr Wojciech Wendland
14.01.2026	Rosjanie w Łodzi – historia, kultura, religia	kustosz Beata Kamińska

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA POZNAJ ŁÓDZKIE MUZEA

środa 10.00

starosta *Iwona Kmieć, Halina Hamerla*

Data	Temat
29.10.2025	Siedziba Sejmiku Województwa Łódzkiego, ul. Roosevelta 15
12.11.2025	Muzeum Sportu i Turystyki, Al. Politechniki 10
17.12.2025	Muzeum Oświaty Ziemi Łódzkiej, ul. Wólczańska 202
28.01.2026	Informacja u starosty

SEKCJA KINEMATOGRAFIA ŚWIATOWA

czwartek 09.30

wykładowca *dr Tamara Skalska*, starosta *Maryla Świerkocka*

Data	Temat
09.10.2025	Historia Jana Mikołajęka, uzdrowiciela i zielarza, który budzi podziw i wrogość władz („Szarlatan”, reż. A.Holland, 2020)
23.10.2025	Samotny pisarz zakochuje się w systemie operacyjnym wyposażonym w sztuczną inteligencję („Ona”, reż. S.Jonze, 2013)
13.11.2025	Tłumaczka ONZ w Srebrenicy próbuje ocalić swoją rodzinę, gdy serbskie wojska zajmują miasto („Aida”, reż. J.Žbanić, 2020)
27.11.2025	Milioner John du Pont angażuje się w sponsoring zapasów, co prowadzi do toksycznych relacji i tragedii („Foxcatcher”, reż. B.Miller, 2014)
11.12.2025	Pięćdziesięcioletnia nauczycielka wyprowadza się z domu, aby żyć na własnych warunkach („Moja szczęśliwa rodzina”, reż. N.Ekvtimishvili, S.Groß, 2017)
08.01.2026	Wymagowane spotkanie Zygmunta Freuda i C.S. Lewisa staje się filozoficzną debatą („Ostatnia sesja Freuda”, reż. M.Brown, 2023)
22.01.2026	Kobieta po latach rozłąki konfrontuje się z własną przeszłością („Wygon”, reż. N.Fingscheidt, 2024)

SEKCJA PSYCHOLOGICZNA

czwartek 12.00

Wykładowca *dr Magdalena Kobylarczyk-Kaczmarek*,

starosta *[Elżbieta Dwornik]*, *Bożena Świętek*

Data	Temat
23.10.2025	Charakterystyka zjawiska przemocy – aspekty psychologiczne
06.11.2025	Na czym polega syndrom sztokholmski?
20.11.2025	Czym jest syndrom DDA i DDD?
04.12.2025	Jak działa efekt Pigmaliona?
08.01.2026	Błędy poznawcze w psychologii – świat nie wygląda tak jak myślisz!
22.01.2026	Analiza transakcyjna jak odróżnić dziecko, rodzica i dorosłego?

SEKCJA JĘZYKOZNAWSTWA

czwartek 12.00

wykładowca *dr Izabela Różyczka*, starosta *Grażyna Stasiak-Liszko*

Data	Temat
16.10.2025	Słownictwo współczesnego języka polskiego i jego wewnętrzne zróżnicowanie
30.10.2025	Czy słownictwo stanowi system? Rodzaje relacji między wyrazami
13.11.2025	Skąd się biorą nowe wyrazy w języku
27.11.2025	Sposoby tworzenia nowych wyrazów we współczesnej polszczyźnie
11.12.2025	Sposoby tworzenia nowych wyrazów we współczesnej polszczyźnie cd.
15.01.2026	Metody oceny neologizmów. Czy każdy może tworzyć nowe słowa

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA HISTORII SZTUKI

piątek 10.30

Plan zajęć przekazała prof. dr hab. Aneta Pawłowska, starosta Roma Szczocarz

Data	Temat	Wykładowca
17.10.2025	Osobliwości XIX-wiecznej mody: rękawy à la udziec barani, krynolina, tiurniura i inne	dr Joanna Dobkowska-Kubacka
14.11.2025	Kobieta jak kwiat albo osa. Moda epoki secesji	dr Joanna Dobkowska-Kubacka
28.11.2025	Od romantyków do abstrakcji. Barwne rewolucje w malarstwie XIX i XX wieku	dr Magdalena Górską
12.12.2025	Sposoby widzenia w sztuce XX i XXI wieku. Na przykładzie wystawy stałej kolekcji Muzeum Sztuki w Łodzi	mgr Wanda Janakiewicz
09.01.2026	Rzeźba współczesna z Tanzanii – na przykładzie artystów z Ludu Makonde	dr Zofia Potakowska
16.01.2026	Między skałą a płótnem: reinterpretacje sztuki naskalnej w RPA	prof. dr hab. Aneta Pawłowska

SEKCJA BIOLOGICZNO-MEDYCZNA

piątek 13.00

starosta Irena Kasprzak

Data	Temat	Wykładowca
17.10.2025	Cukrzyca typu 2. Jak nie dać się zaskoczyć i złapać byka za rogi	dr n.med. Magdalena Pietrzkowicz
21.11.2025	Zagadnienia chorób jamy ustnej i ich wpływ na organizm	lek. dentysta Aleksandra Kasprzak
05.12.2025	Żywność fermentowana a choroby cywilizacyjne	prof. dr hab. Magdalena Bryś
16.01.2026	Od opium do polypil – terapia skojarzona	prof. dr hab. n.med. Andrzej Stańczak
23.01.2026	Gorzka brukselka, słodka czekolada – molekularne tajemnice zmysłów	dr inż. Eliza Korkus

SEKCJA WIEDZY O TEATRZE

piątek 13.30

Plan zajęć przekazała prof. dr hab. Karolina Prykowska-Michalak, starosta Iwona Kmieć

Data	Temat	Wykładowca
	Daty i tematy zajęć będą podane na stronie internetowej	

SEKCJA NOWE TECHNOLOGIE

sobota 11.30

wykładowca dr Wojciech Horzelski, starosta Józef Gorzelańczyk

Data	Temat
18.10.2025	Podstawy bezpiecznej obsługi komputera, tabletu i smartfonu
25.10.2025	Co to jest Internet? Jak korzystać z niego na co dzień
22.11.2025	Zakupy online krok po kroku
06.12.2025	Komunikacja z bliskimi przez Internet: wideorozmowy i videokonferencje
17.01.2026	Zdjęcia w sieci. Jak zrobić i zarządzać własnymi albumami
31.01.2026	Usługi e-administracji (e-urzędy, podpis cyfrowy, IKP)

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

Zajęcia sportowe będą prowadzone od dnia 13 października 2025 r.
 Zapisy do grup gimnastycznych odbędą się w dniach 7, 8, 9 października
 w godzinach 10.00-13.30 w siedzibie ŁUTW (ul. Rewolucji 1905 r. nr 66).
 Opłata za udział w jednym rodzaju zajęć za rok akademicki to 100,00 zł.
 Przy zapisie konieczna jest aktualna pieczęć w legitymacji, potwierdzająca
 wpłatę czesnego za rok 2025/2026

Rodzaj zajęć	Prowadzący	Termin zajęć	Godz. zajęć
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, ul. Tamka 12 (Wydział Chemii)			
Tenis stołowy	mgr Jarosław Adamczyk	czwartek	09.45 – 10.30
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, ul. Styrska 20 (Centrum Sportu UL)			
Gimnastyka (sala zdrowotna)	mgr Dorota Karło	wtorek	09.00 – 09.45 09.55 – 10.40 10.55 – 11.40
Gimnastyka (sala zdrowotna)	mgr Teresa Węglarska	czwartek	14.10 – 14.55 15.05 – 15.50
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, XIV DS, ul. Matejki 21			
Fitness prozdrowotny 50+	mgr Urszula Lis	wtorek	09.50 – 10.35 10.45 – 11.30
Joga Jin Jang Czi Kung Muzykoterapia	dr Mateusz Wiszniewski	środa	09.10 – 09.55 10.10 – 10.55 11.10 – 11.55
Terapia tańcem	mgr Ewa Izydorczyk	środa	12.05 – 12.50 13.00 – 13.45
Gimnastyka	mgr Teresa Węglarska	środa	13.55 – 14.40 14.45 – 15.30
Gimnastyka	mgr Dorota Karło	czwartek	09.00 – 09.45 09.55 – 10.40 10.50 – 11.35 11.45 – 12.30 12.45 – 13.30
Joga	mgr Agnieszka Błaszczyk	piątek zajęcia zaczynają się 24 października	14.10 – 15.10 15.20 – 16.20

Światłoczuły

fot. Maciej Andrzejewski, UŁ

Na środku stoją od lewej: Małgorzata Wolańska, prof. Eleonora Jedlińska i Jolanta Sławińska-Ryszka z UŁ. Z przodu nasz fotoreporter Marek Marciniak

W cyklu wystaw łączących sztukę i naukę 12 kwietnia otwarto w galerii Uniwersytetu Łódzkiego Wozownia 1/5 przy ul. Franciszkańskiej wystawę poświęconą twórczości **Tadeusza Wolańskiego**, nieżyjącego już artysty, profesora ASP i Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Wystawa prezentuje serię „obrazów fotograficznych” powstałych w latach 80. XX wieku w eksperymentalnej technice, która łączy malarstwo z fotografią, przy wykorzystaniu światłoczułych materiałów chemicznych służących do jej wywołania.

Wystawa powstała dzięki współpracy dr hab.prof. UŁ **Eleonory Jedlińskiej** i **Małgorzaty Wolańskiej**, córki artysty, malarki i graficzki, absolwentki ASP w Łodzi.

Ekspozowane prace zachwycają szlachetną kolorystyką i spokojem. Pokazują fascynację autora procesem transformacji zjawisk fizycznych na formę artystyczną. Efektem jest znalezienie własnej, nowatorskiej techniki, wymagającej cierpliwości i skupienia.

Dzięki współpracy profesor Jedlińskiej z córką artysty powstaje książka wspominająca postać Tadeusza Wolańskiego i jego bogatą twórczość artystyczną, pedagogiczną oraz życie towarzyskie.

Magda Druri

Było Radio SoVo, jest Stacja Pro Senior

Radio SoVo, działające od lutego 2020 roku do grudnia roku 2022, było prowadzone przez Fundację Pro Cultura dzięki finansowaniu ze środków unijnych. Projekt łączył działalność osób z niepełnosprawnością intelektualną z senioralnymi grupami radiowymi.

Jedną z nich był łódzki oddział, istniejący przy naszym utw. Na stronie internetowej ŁUTW jest zakładka, która prowadzi do 24 łódzkich audycji Radia

SoVo. Pierwsza z nich powstała w październiku 2021 roku, ostatnia, zatytułowana *Nie chcą się bać*, została zamieszczona w grudniu ub. roku.

Fundacja Pro Cultura, mimo zakończenia projektu, utrzymała działalność większości Senioralnych Oddziałów Radia SoVo, w tym naszego. W nowej odsłonie przeobraziły się w Stację Pro Senior, która zaistniała 26 marca 2025 roku. Znaleźć ją można na YouTube, gdzie na razie jest obecna na trzech playlistach: *Podróże z doświadczeniem* (relacje z wyjątkowych miejsc widzianych oczami seniorów), *Kultura bez metryki* (rozmowy o literaturze, teatrze i filmie) i *J@nek radzi* (przystępne dla seniorów porady cyfrowe). Warto tam zajrzeć. Tym bardziej, że tematów będzie więcej.

Nasza redakcja ma zamiar wznowić działalność i poszukuje współpracowników. Prosimy, by zgłosić się do sekretariatu ŁUTW ci spośród słuchaczy, którzy już mieli kontakt z radiem lub chcą się pracy dla tego medium nauczyć.

Liczymy na Was, Koleżanki i Koledzy. I czekamy...

Jak się uczyć? Techniki uczenia się dla dorosłych

W konferencji pod tym tytułem uczestniczyłam w dniach 23-24 czerwca na zaproszenie, otrzymane przez ŁUTW. Odbyła się ona w pomieszczeniach pięknie zrewitalizowanej dawnej fabryki włókienniczej *Fabryka Wełny* w Pabianicach.

W pierwszym dniu spotkania wysłuchałam sześciu niezwykle interesujących wykładów wygłoszonych przez grono specjalistów z różnych dziedzin (psychologów, pedagogów, trenerów IT). Moje zainteresowanie wzbudziła także prelekcja o czynnikach mających wpływ na uczenie się, a które wynikają z możliwości zarówno naszego umysłu, jak i z użycia nowych technologii wspomagających samokształcenie.

Drugi dzień był poświęcony na warsztaty technik efektywnego uczenia się i zapamiętywania. Każdy z uczestników mógł wybrać trzy spośród sześciu propozycji. Dla mnie wybór był trudny, bo wszystkie warsztaty zapowiadały się ciekawie, ale zdecydowałam się na: *Warsztaty myślenia adaptacyjnego MuBaBaO* (jak utrwalać wiedzę), *Szczęśliwy umysł w dojrzałym ciele* (trzy sprawdzone techniki wspierające pamięć i koncentrację) oraz *Kompleksowe samodoskonalenie z AI* (jak stosować najnowsze narzędzia sztucznej inteligencji w celu przyspieszenia nauki i pogłębienia wiedzy).

Nowo zdobytą wiedzę i pomysły mam zamiar wykorzystać w czasie zajęć ze słuchaczami ŁUTW.

Barbara Gorzelańczyk

Dorota Masłowska na UŁ

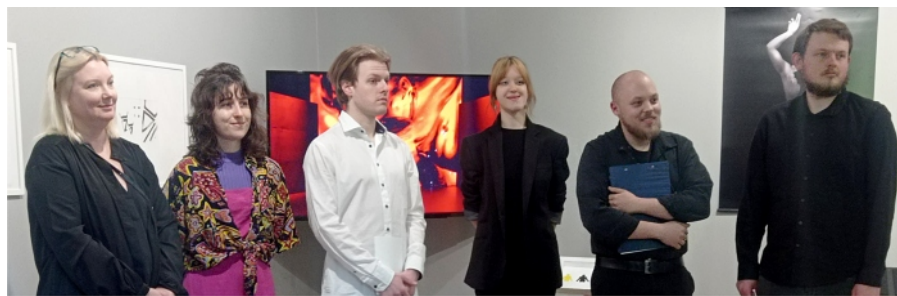
Dawno nie pisaliśmy o *Łódzkich Wykładach z Poetyki*. To cykl spotkań organizowany przez Wydział Filologiczny UŁ i Dom Literatury w Łodzi. Pierwszą bohaterką cyklu była w 2018 roku Olga Tokarczuk, jeszcze przed otrzymaniem literackiego Nobla. W tym roku organizatorzy zaprosili Dorotę Masłowską,

powieścio- i dramatopisarkę, felietonistkę, autorkę m.in. *Wojny polsko-ruskiej pod flagą białą-czerwoną* czy *Dwoje biednych Rumunów mówiących po polsku*. Pisarka spotkała się z łódzianami trzykrotnie; w jednym z tych spotkań (9 kwietnia) uczestniczyła grupa naszych słuchaczy. Nie do końca zgodzili się z Masłowską, która mówiła m.in., że tradycyjna literatura traci już swoje miejsce w kulturze, a język literacki na naszych oczach zostaje zastąpiony językiem Internetu. – *Co nie znaczy, że nie wybierzemy się posłuchać kolejnego gościa cyklu. Warto wiedzieć, co się zmienia wokół nas* – powiedział nam jeden z kolegów.

fot. Marek Marciniak

Nie mam nic na zawsze

fot. Marek Marciniak

Opiekunka grupy Barbara Kaczorowska i autorzy wystawy

Wystawa pod tym tytułem, otwarta 15 maja w galerii UŁ Wozownia przy ul. Franciszkańskiej, była udanym debiutem studentek i studentów łódzkiej ASP.

Alicja Dudzińska, Oliwia Nowakowska, Michał Adamczyk, Mikołaj Balcerek i Wojciech Kubiak pod kierunkiem dr. hab. **Barbary Kaczorowskiej** przygotowali ambitną wystawę prac o przemijaniu, poczuciu straty, nostalgii, ograniczeniach cielesności.

Motywy przewodnim jest cytat Harveya Mackaya: *Czas jest darmowy, ale bezcenny. Nie można go zatrzymać, ale można spędzić. Jeśli go stracisz, nigdy nie wróci*. Indywidualne interpretacje pokazano przez różnorodność użytych technik, świadczących o umiejętnościach młodych artystów. Oglądamy obiekty, malarstwo, grafikę, fotografie, film, scenografię i kostiumy do *Antygony* Sofoklesa.

Autorzy prac sami byli kuratorami wystawy, sami urządzili ekspozycję i opracowali katalog. Ponadto z myślą o osobach niewidzących przygotowali audiodeskrypcje i tylflografiki (oglądanie przez dotyk).

Na wernisaż przysłała liczna grupa słuchaczy ŁUTW.

Magda Druri

Wieczór literacki w Mrzeżynie

Od lewej: Krystyna Polańska, Zofia Fiuk,
Marianna Kaczewiak i Jolanta Wołosieńska

W Mrzeżynie znalazły się jednocześnie na wczasach cztery poetki-emerytki. Trzy z nich to słuchaczki ŁUTW: **Zofia Fiuk**, **Marianna Kaczewiak** i **Krystyna Polańska**; czwarta – **Jolanta Wołosieńska** – jest związana z fundacją *Kamena Łódź*.

Uznałyśmy, że trzeba wykorzystać to spotkanie i zorganizować wspólny wieczór autorski. Odbył się 18 czerwca 2025, za zgodą i przy pomocy kierownictwa ośrodka. W programie była poezja i proza poetky autorek.

Bardzo przyjemnie zaskoczyła nas wysoka frekwencja. Publiczność dopisała, sala była wypełniona. My trzy czytałyśmy swoje utwory z jubileuszowego tomiku *Przebłyśki*, wydanego z okazji 45-lecia ŁUTW, a Jolanta Wołosieńska prezentowała swoje wiersze. Naszą twórczość przyjęto gorącymi oklaskami, a nawet po spotkaniu były jeszcze gratulacje, podziękowania i serdeczne uściski.

Ponieważ później sporo osób pożyczało od nas tomiki poezji, więc przed wyjazdem zostawiłyśmy je w bibliotece ośrodka wypoczynkowego.

Wyjechałyśmy stamtąd wypoczęte i usatysfakcjonowane. Miałyśmy okazję ofiarować innym cząstkę siebie.

Marianna Kaczewiak

Od tego semestru jeden dzień kursu komputerowego
będzie poświęcony sztucznej inteligencji
co pozwoli uczestnikom zapoznać się z możliwościami ChatGPT

Mamy to!

Samorząd Województwa Łódzkiego dofinansował kwotą 23 500 zł projekt *Kultura łączy pokolenia*, który realizujemy od 15 kwietnia do 30 grudnia 2025 roku. Ma on na celu wzbogacenie oferty kulturalnej w naszym województwie.

Co ten projekt oznacza dla naszych słuchaczy? Zaproponowaliśmy tematykę kilku wykładów ogólnych oraz niektórych zajęć w sekcjach zajmujących się kulturą, a do naszych spacerów po Łodzi dołączyliśmy jeden, który odbędzie się śladami W. Hasa. Z okazji setnej rocznicy urodzin i 25. rocznicy śmierci tego reżysera filmowego, wykładowcy i rektora szkoły filmowej, Senat RP ogłosił rok 2025 Rokiem Wojciecha Jerzego Hasa.

Również Hasowi są poświęcone dwa wykłady ogólne; pierwszy odbył się 12 maja, na drugi zapraszamy 17 listopada. Ponadto 4 grudnia o g. 13.00 planujemy projekcję filmu fabularnego *Pożegnania* (Kinematograf, plac Zwycięstwa 1). Lista chętnych będzie sporządzana 10 listopada po wykładzie ogólnym; liczba miejsc jest ograniczona. Dwa inne wykłady nawiązują do ważnych okoliczności zakończenia II wojny światowej. Dr hab. Jacek Pietrzak pierwszy wykład wygłosił 21 maja, na drugi zapraszamy 8 grudnia.

I jeszcze jedna propozycja: pokaz filmów zmarłego w sierpniu czołowego twórcy polskiego kina dokumentalnego – Marcela Łozińskiego. Na seans złożą się jego nagradzane filmy z różnych okresów aktywności (od etiudy studenckiej, poprzez głośny *89 mm od Europy*, aż po znakomity film *Wszystko może się przytrafić*). Pokaz odbędzie się 16 października o g. 12.45 w ramach festiwalu *Człowiek w zagrożeniu* (kino studyjne Odeon, EC1, ul. Targowa 1/3, wejście od ul. Hasa). Lista chętnych, która uprawnia do udziału we wszystkich seansach festiwalowych tego dnia, będzie sporządzana 8 października po wykładzie ogólnym.

Najważniejszym punktem projektu jest jubileuszowy koncert chóru ŁUTW z okazji 25-lecia działalności. Odbędzie się 17 listopada w Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnym UŁ (ul. Kopcińskiego 16/18). Oprócz naszego zespołu być może wystąpi też młodzież z Zespołu Szkół Muzycznych im. Moniuszki w Łodzi. Chór przygotowuje się do koncertu w czasie pobytu w Spale (3-6 października), zorganizowanego w ramach projektu.

W wybranych zajęciach będą uczestniczyć także osoby z niewielkimi zaburzeniami psychicznymi, dla których będzie to formą prowadzonej z nimi terapii.

Gorąco zapraszamy!

Małgorzata Kaźmierska

Bądźmy aktywni – ruch to zdrowie

W roku 2025 realizujemy projekt pod tym hasłem, promując zdrowy styl życia poprzez aktywność fizyczną i umysłową wśród seniorów naszego uniwersytetu. W ramach projektu zgłosiliśmy prowadzone przez nas zajęcia sekcji biologiczno-medycznej i zajęcia sportowe.

Projekt został dofinansowany kwotą 12 000 zł z budżetu Wydziału Zdrowia UMŁ.

Małgorzata Kaźmierska

Zmiany w ortografii

Rada Języka Polskiego uchwaliła zmiany przepisów ortograficznych od 1 stycznia 2026 roku. Zanim je przybliżymy, przypomnijmy, że polska ortografia jest skomplikowana, bo opiera się na czterech zasadach: fonetycznej, morfologicznej, historycznej i konwencjonalnej. Pisownia według zasady konwencjonalnej, czyli umownej może być ograniczana lub rozszerzana, bo zmiany takie nie zaburzają istoty i struktury języka. I tak się właśnie stało.

Co się zmieni?

Znacznie rozszerzy się użycie wielkiej litery:

- a) nazwy mieszkańców wszystkich miejsc (państw, regionów, miast, dzielnic, osiedli, wsi) będziemy zapisywać od wielkiej litery, a więc Europejczyk, Polak, Łódzianin, Bałucianin;
- b) nazwy wyrobów przemysłowych (firmowych marek) też będziemy zapisywać wielką literą, np. kupiłam Mercedesa, zepsuło mi się Sony, nie lubię Ramy, chodzę w Riekerach;
- c) wszystkie człony wielowyrazowej nazwy własnej będziemy zapisywać od wielkich liter, np. *Park Ocalałych, Cmentarz Stary, Pomnik Kościuszki, Plac Wolności, Aleja Mickiewicza*; wyjątkiem jest wyraz ULICA, który nadal zapisywać będziemy małą literą;
- d) wielowyrazowe nazwy lokali, instytucji również będziemy zapisywać wielkimi literami, poza spójnikami i przyimkami, np. *Bar u Basi, Lodziarnia pod Akacjami, Pizzeria przy Stadionie, Teatr na Wodzie*.

Uprości się użycie łącznika i pisownia łączna lub rozdzielna:

- a) NIE ze wszystkimi imiesłowami przymiotnikowymi będziemy zapisywać razem, np. nieczytający i nieczytany;
- b) łącznie będziemy zapisywać NIE z przymiotnikami i przysłówkami w stopniu wyższym i najwyższym, np. nielżejszy i nienajlżejszy, nieczęściej i nienajczęściej;
- c) przedrostki obcego pochodzenia z wyrazami pospolitymi będziemy zapisywać razem, np. minisukienka, megapaczka, a z nazwami własnymi - z łącznikiem, np. *super-Mercedes, mega-Polka*;
- d) łącznika będziemy używać zawsze w:
 - nazwiskach dwuczłonowych niezależnie od tego, czy jeden z członów jest pseudonimem, czy nazwiskiem, np. Nowak -Jeziorański, Montwiłł-Mirecki, Boy-Zeleński;
 - w nazwach miejscowych, gdy oba człony są rzeczownikami, np. *Kudowa-Zdrój, Łódź-Bałuty, Łódź-Nowosolna, Radogoszcz-Zachód, Widzew-Wschód*;
- e) pozostawia się swobodę zapisu zestawień stałych typu łąpu capu; można je będzie zapisywać na trzy sposoby: łąpu capu, łąpu-capu lub łąpu, capu.

Zmian jest oczywiście więcej. Wymieniłam tylko te najważniejsze. Trzeba będzie kupić sobie nowy słownik ortograficzny lub pilnie czytać komunikaty Rady Języka Polskiego. Myślę jednak, że te zmiany są korzystne, bo w sumie wiele ułatwiają. Choć z początku będzie trudno.

dr Danuta Zawilska

Wycieczka na Żuławy,
Lidzbark Warmiński,
8 maja

fol. Henryk Gralak

Warszawa, Belweder,
20 lutego

fol. Henryk Gralak

Akademickie
Centrum Designu
Akademii Sztuk Pięknych,
21 maja

fol. Marek Marcziniak

Drogie Koleżanki i Koledzy!

Serdecznie witam niestrudzonych uczestników wycieczek oraz słuchaczy, którzy dopiero rozpoczną z nami tę ciekawą przygodę. Zapraszamy.

Sekcja turystyczna ŁUTW to już liczna grupa koleżanek i kolegów znających ciekawe zakątki i regiony Polski, które z każdym rokiem są coraz piękniejsze, zadbane i czyste. Chętnie pokażemy je tym, którzy zechcą do nas dołączyć. Sezon jesienno-zimowy nie zachęca do dłuższych podróży, dlatego tym razem zapraszam tylko na jednodniowe wyjazdy.

Oto propozycje najbliższych wycieczek:

Warszawa (Belweder i Łazienki Królewskie); termin 24.10.

Kłodawa (kopalnia soli), zamek w Biesiekierach, zamek w Łęczycy

Kutno (Pałac Saski), **Oporów** (zamek obronny z XVI)

Dwa ostatnie wyjazdy dojdą do skutku prawdopodobnie w listopadzie.

Przedstawiam też wstępną ofertę na przyszły semestr:

Katowice i okolice (3 dni, maj 2026)

Poznań i okolice (3 dni, czerwiec 2026)

Karkonosze Zachodnie: zamki i pałace doliny Bobru, wjazd wyciągiem na Szrenicę (5 dni, wrzesień 2026)

Berlin i Poczdam (5 dni, wrzesień lub październik 2026)

Zapisując się na wycieczki, musicie Państwo uwzględnić znaczny wzrost cen biletów do obiektów, które będziemy zwiedzali. Najtańszy bilet dla seniora do muzeum kosztuje już 29 zł., koszty przewodnika są o 30 proc. wyższe niż w ubiegłym roku, wzrosły też koszty transportu.

Jeszcze ważne kwestie techniczne.

Na wycieczkę można zapisywać się osobiście lub elektronicznie (e-mail jest pod tekstem), podając imię i nazwisko, datę urodzenia oraz numer telefonu. Bardzo proszę o zapoznanie się z *Zasadami organizacji wycieczek przez sekcję turystyczną* (strona ŁUTW). Zmiany dotyczące wyjazdów podawane są również w zakładce *Najnowsze komunikaty*. Programy wycieczek znajdują Państwo na stronie internetowej ŁUTW (w zakładce sekcji turystycznej) oraz na tablicy ogłoszeń. Należność za wycieczkę, zgodnie z ustaloną kwotą, wpłacamy na konto **62 1020 3408 0000 4902 0375 5634**. Jego właścicielem jest ŁUTW, ul. Rewolucji 1905 r. nr 66. **Zaliczka powinna być wpłacona najpóźniej piątego dnia od podania informacji na stronie internetowej i na tablicy ogłoszeń.**

Do udziału w naszych wyprawach zachęcam zwłaszcza tych słuchaczy, którzy jeszcze w nich nie uczestniczyli. Przekonają się Państwo, że to dobry sposób na poznanie nowych osób, a nawet na nawiązanie przyjaźni. Jak zawsze życzę trafnego wyboru wycieczki i wielu radosnych wspomnień.

starościna Anna Jaskułowska
tel. 506 43 62 97; e-mail: annajaskulowska@poczta.onet.pl

Sobotnie spacery

Trasy spacerów opracowała pani przewodnik **Anna Drzewiecka**, która będzie je prowadzić.

Tam, gdzie był pierwszy cmentarz żydowski

25.10.2025. Zbiórka na placu Kościelnym, przed Kościołem WNMP.

Trasa: ulice Zgierska i Lutomska, ślady cmentarza na ul. Wesołej, Manufaktura.

Zwiedzamy Cmentarz Żydowski

08.11.2025. Zbiórka przed wejściem na cmentarz od ul. Zmiennej (przy krańcówce tramwajowej). Spacer po cmentarzu: jego historia, ciekawe nagrobki, dzieje pochowanych Żydów. Wstęp płatny, bilet ulgowy 18 zł.

Patriotyczny szlak po Cmentarzu Starym

15.11.2025. Zbiórka przy wejściu na część katolicką cmentarza. Spacer po cmentarzu: kwatery prezydentów, powstańców styczniowych, bohaterów 1920 roku.

Nie tylko Wojciech Has – łódzki szlak filmowy

06.12.2025. Zbiórka EC1 przed Centrum Kultury i Nauki, od ul. Hasa. Trasa ulicami: Traugutta, Moniuszki, Piotrkowską (Aleja Gwiazd), Wólczańską (Szuflandia), Gdańską (pałace Poznańskich).

Spacerkiem po Księżym Młynie

13.12.2025. Zbiórka przed Muzeum Kinematografii (plac Zwycięstwa 1).

Trasa spaceru: skwer Leona Niemczyka, park Źródlika, Księży Młyn.

Wokół Ludwika Geyera, jednego z twórców przemysłowej Łodzi

20.12.2025. Zbiórka na placu Reymonta (przy pomniku pisarza).

Trasa: plac Reymonta, ulica Piotrkowska – posiadłości Geyerów (dom, pałac, park). Dla chętnych: zwiedzanie Muzeum Włókiennictwa. Wstęp płatny, bilet ulgowy 12 zł.

Spacerzy zaczynają się o godz. 10.30. W razie deszczu spacer będzie odwołany.

fot. Henryk Gralak

Uczestnicy spaceru w Parku Ocalałych, 15 marca

Historyczne Żuławy

Celem naszej majowej wycieczki były Żuławy.

Pierwszy dzień rozpoczęliśmy spacerem po toruńskim Starym Mieście, potem pojechaliśmy do Pelplina, by zwiedzić pocysterską bazylikę katedralną Najświętszej Marii Panny z XV wieku. Nasz zachwyt wzbudził przepiękny drewniany ołtarz główny (najwyższy w Polsce, ma 25 m. wysokości), gotyckie stalle oraz zabytkowe organy. Z katedry przeszliśmy krążgankami do cudnego ogrodu cysterskiego. Zwiedziliśmy też Muzeum Diecezjalne, w którym znajduje się jedyny polski egzemplarz Biblii Gutenberga.

Następnego dnia odwiedziliśmy Elbląg, w którym jest jedna z ciekawszych starówek w Polsce. Zobaczyliśmy również katedrę św. Mikołaja oraz makietę starego Elbląga w Ratuszu Staromiejskim, gotycką Bramę Targową z XVI w., która stanowiła fragment nieistniejącego już wewnętrznego pierścienia murów. Uwagę wszystkich przyciągnął pomnik piekarzyka, przypominający bohaterską postawę lokalnego czeladnika piekarskiego, który uratował miasto przed inwazją wojsk zakonu krzyżackiego. Niewątpliwą atrakcją był dla nas rejs po Kanale Elbląskim. Wyjątkowe to przeżycie, gdy statek korzysta z pochylni służących do przeciągania go po trawie, dzięki czemu pokonuje znaczną różnicę wysokości.

Kolejnego dnia zwiedzaliśmy Frombork, ale po drodze zatrzymaliśmy się w Kadynach. Znajdowała się tu letnia rezydencja cesarza Wilhelma II, dziś miejscowość znana jest przede wszystkim z ceramiki, stadniny koni, a także ciekawych architektonicznie ceglanych domów. Jednak największa atrakcja Fromborka to dąb Bażyńskiego, jeden z najstarszych pomników przyrody w Polsce. Ma w obwodzie 10 m., a jego wiek szacuje się na ponad 700 lat. Wreszcie dotarliśmy do Fromborka, miasta Mikołaja Kopernika. Najpierw skierowaliśmy się do stojącej na wzgórzu pięknej archikatedry Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Andrzeja. Znajduje się tam domniemany grób Mikołaja Kopernika, a także ołtarz Madonny Fromborskiej z XVI w. oraz stalle, w których podczas mszy zasiadali kościelni hierarchowie. Potem wysłuchaliśmy koncertu organowego oraz zwiedzaliśmy Muzeum Mikołaja Kopernika i port. Jeszcze czekał na nas Lidzbark Warmiński, a w nim odrestaurowany gotycki Zamek Biskupów Warmińskich. Mieszkało w nim kilkunastu biskupów, a ostatnim był poeta Ignacy Krasicki. Dziś w zamku jest Muzeum Warmińskie, w którym znajduje się m.in. dzieło Kopernika *O obrotach sfer niebieskich*.

Czwartego dnia ruszyliśmy w stronę Łodzi, po drodze zatrzymując się w Gniewie, by zajrzeć do średniowiecznej twierdzy Zakonu Krzyżackiego. Następnym przystankiem było Chełmno, wybudowane na dziewięciu wzgórzach. Nazywane jest „miastem zakochanych”, bo w miejscowym kościele przechowywane są relikwie św. Walentego. Idąc ulicami, widzieliśmy stylowe ławki z napisem „Ławeczka zakochanych”.

Wyprawa na Żuławy dostarczyła nam miłych wrażeń, ale i wiedzy historycznej. Mimo majowych „zimnych ogrodników” towarzyszyło nam słońce i dobry humor.

Anna Zuchowska

Elżbieta Dwornik (1949-2025)

Była naszą słuchaczką od roku 2014, a od kilku lat starościną sekcji psychologicznej. Znali Ją dobrze uczestnicy wycieczek organizowanych przez naszą sekcję turystyczną. Jeździła niemal na wszystkie, choć miała problemy zdrowotne, jak każdy z nas. Regularnie chodziła na rozmaite zajęcia gimnastyczne, nie tylko u nas, bo bardzo dbała o to, by mieć codzienną porcję ruchu.

Była wspaniałą osobą. Konkretną, ale sympatyczną i bardzo miłą, a nawet ciepłą i opiekuńczą. Wszystkim chciała dogodzić, każdemu pomóc. Nieskończenie cierpliwa, nie tylko wobec przyjaciół. Z rodziną miała znakomite relacje, a z bratem co roku uczestniczyła nawet w rajdach samochodowych jako pilot!

Zbliżyłyśmy się do siebie właśnie w czasie jednej z wycieczek. Mialiśmy podobny pogląd na wiele spraw, świetnie się nam rozmawiało. Pod koniec lipca planowałyśmy pojechać razem do Anglii i Szkocji. Niestety, zamiast Eli pojechała Jej wnuczka. Ona sama już źle się czuła, ale przyszła na miejsce zbiórki, by nas pożegnać. Wydawało się, że jest w dobrej formie. Jej śmierć była dla mnie szokiem.

Umarła 9 września, niespodziewanie i stanowczo za wcześnie.
Została pochowana na cmentarzu komunalnym Doły przy ulicy Smutnej.

Drugiej takiej nie będzie.

Janka Michlewska

Danuta Natkaniec

Jolanta Piech

Mariola
Gosławska

Barbara Andrzejewska

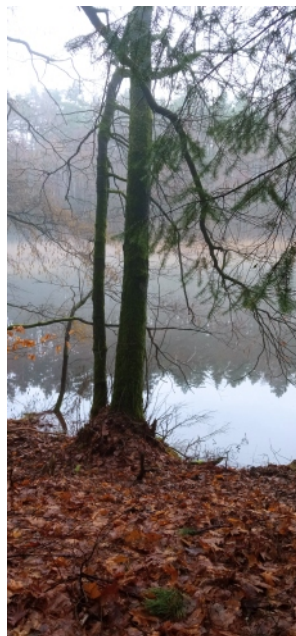
Krystyna Szakiel

Emilia Stryjska

Anna Sztekmler

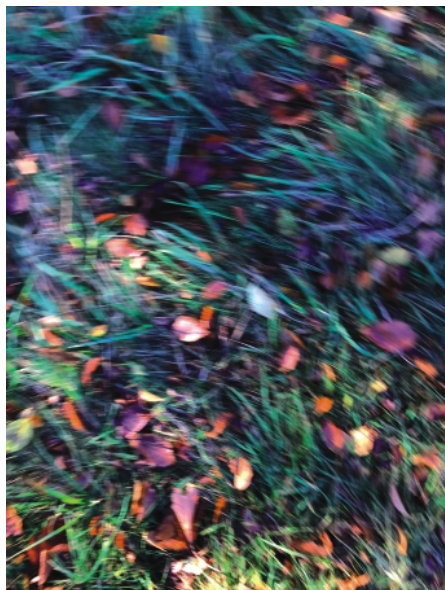
Barbara Urbańczak, *Przedwiośnie*

Jacek Przyłuski, *Łódź B&W*

Małgorzata Staszewska, *Natura*

Joanna Tomaszewska

Marek Majewski, *Łódź*

Nassalscy, *Księży Młyn*

Ars poetica, Oda do młodości, Confiteor. Manifest surrealizmu, Jednośnówka futurystów, Manifest Neolingwistyczny. Manifest komunistyczny, Manifest Lipcowy, Manifest do ludu pracującego w miastach i na wsi... Wyliczać można jeszcze długo.

Niezgoda na zastane (nie)porządki, chęć zmanifestowania siebie. Rewolucyjne treści, zapowiedź gwałtownych zmian. Literatura, sztuka i polityka. Wszystko to pomieścić może manifest. Ten pisany gniewną prozą i ten zamknięty w formę wiersza. Manifest – sejsmograf przewrotów. Ale też: manifest – świadectwo wiary.

Czemu zatem nie napisać własnego manifestu? Nigdy jeszcze tego nie robiliśmy. A życie ma być przecież „baletem niespodzianek” – jak głosił w swej odezwie „wywrotowiec” Bruno Jasieński.

Beata Śniecikowska

Drodzy Rodacy i Nierodacy!

Drodzy Rozumni Ludzie!

W czasie, kiedy zaczyna dominować sztuczna inteligencja, nie dajmy się! Pamiętajmy, że to tylko technologia, że to ona ma nam służyć, a nie my jej. Ona potrafi dużo: potrafi szybciej liczyć, porównywać, informować. Nie potrafi jednak – tak jak my – wymyślić czegoś nowego, abstrakcyjnego. Uczy się na przykładach i porównaniach. A to my mamy w sobie moc kreacji, my mamy inteligencję i to nie sztuczną, ale naturalną!

Może ona, ta sztuczna, potrafi napisać manifest, petycję, odezwę, pewnie i wiersz. Zrobi to jednak tylko wtedy, gdy zadamy jej ten temat, konkretną pracę do wykonania.

Drodzy Naturalnie Inteligentni! Czy ona pójdzie z nami na spacer, jeżeli nie weźmiemy ze sobą pewnego urządzenia? Czy zachwyci się tak po prostu naturą? Czy zachwyci się drugim człowiekiem? A tak w ogóle – to czy ona potrafi się zakochać? Czy poczuje motyle w brzuchu? Czy może popełnić błąd, zrobić jakieś głupstwo? Czy ona ma to, co ma człowiek – duszę? Czy ma w sobie jakieś uczucia?

Nasz mózg to doskonały elektryczno-magnetyczno-chemiczny nadajnik, organiczny przetwornik i odbiornik. Nie bójmy się sztucznej inteligencji i technologii!

Elżbieta Hanna Bukowska

Manifest Marianna Kaczewiak

Panie, panienki, mężatki, rozwódki, wdowy, singielki,
te w związku i te bez związku, lesbijki, heterki, białe i kolorowe –
wspomagajcie się nawzajem!

Nie dajcie się wykorzystywać
psychicznie ani fizycznie!

Nie dajcie się zdominować przez mężczyzn!
Jesteście silne.

Pamiętajcie – zgodnie z przysłowiem chińskim
wystarczy jedna kobieta, aby stworzyć dom,
ale potrzeba tysiąca mężczyzn, żeby stworzyć obozowisko.

Sięgajcie po najwyższe stanowiska i urzędy!

Walczcie o swoje prawa!

Walczcie o dobro nasze i naszych dzieci!

Walczcie o godność każdego człowieka!

Walczcie o miłość i pokój na świecie!

Katarzyna Gołębiowska

Nie jestem jak jakaś gęś,
swoją język posiadam,
nie chcę robić tego,
co rajcuje sąsiada.
Nie mam zamiaru tworzyć
jak ktoś inny każe,
nie po to opisuję, co myślę,
o czym marzę.
Nie wejdę w czyjeś buty,
dla mnie mocno ciasne,
nie będę naśladować,
chcę pisać po swojemu!

Jasne?

Brzmi muzyką poezja

Elżbieta Boryniec

Brzmi muzyką poezja we mnie
ta Mistrzów z Parnasu, cudza,
w cienistych gajach wchodzę w jej głębię,
gdzie bard swą harfą pieśni wzbudza.

Jest w tej poezji światło jasne,
jest też mrok i są nieba wysokie,
jest błogość i miłość, co nie gaśnie,
nawet gdy puka śmierć do okien.

Przy tych ożywczych źródłach wchodzę
w mgławic i gwiazd świetlistą przestrzeń,
w rzeki i morza, i w pola płowe,
w okna miast przykurzonych zmierzchem.

Manifest wzywający do przewrotu na rynku literatury współczesnej

Krzysztof Kozłowski

Wzywamy wydawnictwa i prywatnych sponsorów do przekierowania swej uwagi na literaturę „szufladową”, pisaną w porywach namiętności jej autorów! To tam, za tymi „szufladami”, stoją pisarze wrażliwi, niosący bagaż doświadczeń i niewymyślonych treści.

Wzywamy do wycofania z rynku i wrzucenia do niszczarek, pseudo-literatury, pani Lipińskiej i pana Mroza! Pani Lipińska swoje treści zmyśla, a błędy ortograficzne poprawia za nią ojciec. Z nami nie będziecie mieć tego problemu!

Wzywamy Was! Podnieście oczy na naszą literaturę, tak mozolnie tworzoną na warsztatach literackich. Dajcie też nam przy okazji trochę zarobić! Pan Mróz za pierwszy kryminał (ohyda!) zarobił swój pierwszy milion! Inni się obławiają, a my się oblizujemy! Czemu tylko wybranym dajecie zarobić? My też chcemy! Chcemy również, aby wybrzmiało pytanie – skąd wiecie, że nasza prawda jest gorsza od prawdy innych, skoro nie podnosicie oczu znad ekranów swych smartfonów i nawet nie wiecie, że istniejemy. Sięgnijcie po nasze teksty – odważnie! Zróbcie to, nim zestarzejecie się – tak jak my!

Mówimy Wam wprost: Do cholery! Nam też przyda się pierwszy milion!

Magda Caban

...odpowiednie dać rzeczcy słowo....

... ale jak?

poszukać
wybrać
zestawić

by żadne inne słowo
nie było bardziej
potrzebne
znaczące
na miejscu

...po co?

by ktoś
zobaczył
usłyszał
przeżył

mówić prosto
by pojął

ŁUTW odznaczony jest Odznaką „Za Zasługi dla Miasta Łodzi”

Nie ma na starość lepszego leku
niż Uniwersytet Trzeciego Wieku

Helena Fryś

老後の良薬は無し
第三世代大学に勝る

There is no better medicine for old age
than the University of the Third Age

On ne peut pas à la vieillesse mieux remédier
que l'Université du Troisième Age fréquenter.

Es gibt keine bessere Arznei im späten Alter
als die Universität des dritten Lebensalters

Ne ekzistas pli bona medikamento
kontraŭ maljunaĝo kiel Uneversitato de Tria Aĝo

No hay mejor medicamento contra la edad
que la Universidad de la Tercera Edad

Лучшего лекарства от старости нет
чем Третьего Возраста Университет

Non è mai troppo tardi per recuperare ciò che hai perduto
Vieni all'Università della Terza Età
a saprai quello che non hai mai saputo

Wydawca: Łódzki Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz
ul. Rewolucji 1905 r. nr 66, 90-222 Łódź, tel. 42 632 11 93
www.3wiek.uni.lodz.pl, e-mail: lutw@uni.lodz.pl

Pomysłodawca Biuletynu – Henryk Walkowski
Projekt logo ŁUTW – Maria Kulikiewicz
Projekt okładki – Zofia Łobacz

Zespół redakcyjny: **Maria Sondej**,
Alicja Korytkowska, Aleksandra Wiktorowska, Danuta Zawilska,

Do użytku wewnętrznego. Nakład 800 egz.